

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101003/I/2018/1220263118

**OPATRENIA NA PODPORU MALÝCH
A STREDNÝCH PODNIKOV NA SLOVENSKU**

Diplomová práca

2018

Bc. Róbert Škultéty

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**OPATRENIA NA PODPORU MALÝCH
A STREDNÝCH PODNIKOV NA SLOVENSKU**

Diplomová práca

Študijný program:	Hospodárska politika
Študijný odbor:	Národné hospodárstvo
Školiace pracovisko:	Katedra hospodárskej politiky
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Peter Kopkáš, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Róbert Škultéty

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel pod'akovať svojmu vedúcemu diplomovej práce Ing. Petrovi Kopkášovi PhD. za jeho pomoc a cenné rady , ktoré my pomáhali pri písaní ako aj za ochotu pri konzultovaní počas celej tvorby diplomovej práce.

ABSTRAKT

ŠKULTÉTY, Róbert. *Opatrenia na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku* [diplomová práca]. Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta, Katedra hospodárskej politiky. – Ing. Peter Kopkáš PhD. – Bratislava: NHF, 2018 56 strán.

Cieľom diplomovej práce je analýza opatrení na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku a popísanie jednotlivých programov a podpor. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Práca obsahuje 7 tabuliek a 7 grafov. Prvá kapitola sa venuje teoretickému podkladu práce cez definovanie základných pojmov. Druhá kapitola rozoberá cieľ práce a tretia kapitola opisuje metodiku použítú pri vypracovávaní práce. V poslednej kapitole detailne rozoberáme jednotlivé programy podpory rozvoja malého a stredného podnikania. Analyzujeme vývoj stavu malých a stredných podnikov na Slovensku prostredníctvom dát zo štatistického údaju ako počet malých a stredných podnikov na celú ekonomiku, vznik, životnosť a zánik malých a stredných podnikov.

Kľúčové slová:

Malé a stredné podniky, podpora podnikania, rozvojová agentúra

ABSTRACT

ŠKULTÉTY, Róbert. *Measures to support small and medium enterprises in Slovakia* [master thesis]. The University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy, Department of Economy Policy. – Ing. Peter Kopkáš PhD. – Bratislava: NHF EU, 2018, 56s.

Goal of my Master thesis is analysis of measures support Small and Medium Enterprises (SME) in Slovak Republic and to describe individual programs and supports. This Thesis contains four chapters. Thesis contains as well 7 Tables and 7 charts. First Chapter focus on theoretical foundation of the thesis and define of elementary terms. Second Chapter discuss goal of Thesis and Third Chapter describes methodology used during creation of the Thesis. The last Chapter describes in detail individual support programs crucial for development SME. We are analysing status development of Small and Medium Enterprises in Slovak Republic, through data obtain from Statistical entry, for example: Summary of Small and Medium Enterprises for whole economics, creation – life cycle – end of Small and Medium Enterprises.

Keywords:

Small and medium enterprises, business support, development agency

OBSAH

OBSAH	7
ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV A SCHÉM	10
ZOZNAM SKRATIEK A SYMBOLOV	11
Úvod	12
1 Súčasný stav danej problematiky	13
1.1 Význam malých a stredných podnikov	13
1.2 Definícia malých a stredných podnikov	14
1.3 Podpora malých a stredných podnikov	15
1.4 Inštitucionálne zabezpečenie podpory MSP	16
1.4.1 Ústredné orgány štátnej správy	16
1.4.2 Agentúry, bankové inštitúcie a fondy	18
1.4.3 Iné inštitúcie podpory MSP	20
2 Cieľ práce	21
3 Metodika práce a metódy skúmania	22
4 Výsledky práce	23
4.1 Programy Európskej únie	23
4.1.1 Operačný program Výskum a inovácie	23
4.1.2 Integrovaný regionálny operačný program	24
4.1.3 Operačný program Ľudské zdroje	24
4.1.4 Program rozvoja vidieka 2014-2020	25
4.1.5 Horizont 2020	25
4.1.6 COSME 2014-2020	26
4.2 Programy štátnej pomoci	26

4.2.1	Slovak business agency	26
4.2.2	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)	27
4.2.3	Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA)	28
4.2.4	Agentúra pre rozvoj vidieka	28
4.2.5	Agroinštitút Nitra	29
4.3	Finančné inštitúcie a ich programy	29
4.3.1	Iniciatíva JEREMIE	29
4.3.2	Slovenská záručná a rozvojová banka	30
4.3.3	Exportno-importná banka SR	31
4.3.4	Európska banka pre obnovu a rozvoj	32
4.4	Ostatné podporné inštitúcie MSP	33
4.4.1	Slovenská obchodná a priemyselná komora	33
4.4.2	Slovenská živnostenská komora	33
4.4.3	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora	33
4.4.4	Združenie podnikateľov Slovenska	34
4.4.5	Slovenský živnostenský zväz	34
4.4.6	Združenie mladých podnikateľov Slovenska	34
4.4.7	Business and innovation centre	35
4.4.8	Regionálne poradenská a informačné centrum Prešov	36
4.4.9	Inovačné partnerské centrum Prešov	36
4.4.10	Vedecko-technický park Žilina	37
4.4.11	Univerzitný technologický inkubátor STU v Bratislave	37
4.4.12	Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) a STARTUP centrum TUKE	38
4.5	Stav a vývoj početnosti MSP	39

4.6	Dynamika vývoja podnikateľských subjektov	41
4.6.1	Vznik právnických osôb	42
4.6.2	Zánik podnikateľských subjektov	43
4.6.3	Rýchlo rastúce podniky v SR.....	44
4.7	Postavenie MSP v ekonomike SR.....	46
4.7.1	Hrubá produkcia MSP	46
4.7.2	Pridaná hodnota MSP	47
4.7.3	Zisk pred zdanením MSP.....	49
Záver		51
Zoznam použitej literatúry		53

ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV A SCHÉM

Tabuľky:

Tabuľka č. 1: Rozdelenia MSP podľa nariadenia komisie EÚ

Tabuľka č. 2: Počet aktívnych podnikateľských subjektov k 31.12.2016

Tabuľka č. 3: Vznik podnikateľských subjektov podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Tabuľka č. 4: Zánik podnikateľských subjektov podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Tabuľka č. 5: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku vo vybraných odvetviach v roku 2013

Tabuľka č. 6: Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2013

Tabuľka č. 7: Rýchlorastúce začínajúce podniky v SR v roku 2013

Grafy:

Graf č. 1: Podiel Fyzických a právnických subjektov v MSP

Graf č. 2: Trend vývoja početnosti MSP podľa veľkostných kategórií

Graf č. 3: Štruktúra MSP podľa odvetví

Graf č. 4: Vývoj hrubej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov

Graf č. 5: Vývoj pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov

Graf č. 6: Trend vývoja pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií

Graf č. 7: Vývoj zisku pred zdanením podľa veľkostných kategórií

ZOZNAM SKRATIEK A SYMBOLOV

APRV – Agentúra pre rozvoj vidieka
BIC – Poradenské a informačné centrum
CPK - Centrum prvého kontaktu
EBOR – Európska banka pre obnovu a rozvoj
EFRR- Európsky fond regionálneho rozvoja
ENRF – Európsky námorný a rybársky fond
EPFRV – Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF – Európsky sociálny fond
MSP – Malé a stredné podniky
FLPG – Nástroj portfóliových záruk prvej strany
INQB – Univerzitný technologický inkubátor
IPC – Inovačné a partnerské centrum
KF – Kohézny fond
NARMSP- Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania
PI – Podnikateľský inkubátor
PRSL – Portfóliový úver zdieľaného rizika
RPIC – Regionálne poradenské a informačné centrum
SACR – Slovenská agentúra pre cestovný ruch
SARIO – Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SBA – Slovak business agency
SIEA – Slovenská inovačná a energetická agentúra
SOPK – Slovenská obchodná a priemyselná komora
SPPK – Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
SZRB – Slovenská záručná a rozvojová banka
SŽZ – Slovenský živnostenský zväz
TI – Technologický inkubátor
UCITT – Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva
VC – Nástroj rizikového kapitálu
VTP – Vedecko-technický park
ZMPS – Združenie mladých podnikateľov Slovenska
ZPS – Združenie podnikateľov Slovenska

Úvod

Téma podpory malých a stredných podnikov je stále aktuálna a dynamicky sa vyvíjajúca problematika, pretože sa stále menia jednak podmienky v ekonomike a jednak samotné programy a inštitúcie podpory malých a stredných podnikov na Slovensku. Práve z tohto dôvodu sme si vybrali túto zaujímavú tému. Našou snahou je prispieť k zjednoteniu dostupných informácií o danej problematike, keďže verejne dostupné informácie sú často chaoticky roztrúsené po webových portáloch jednotlivých inštitúcií a programov, ktoré sa zaoberajú danou problematikou. Preto pre začínajúceho podnikateľa môže byť naozaj náročné sa vyznať v jednotlivých možnostiach podpory svojho podnikania. Dúfame, že naša práca pomôže pri danom probléme.

V prvej kapitole sme sa venovali teoretickým podkladom k danej téme. Zadefinovali sme si pojmy ako malé a stredné podniky, roztriedili sme si formy podpory a inštitúcií, ktoré ich zastrešujú.

V ďalšej kapitole našej práce sa zaoberáme už jednotlivým možnostiam podpory malých a stredných podnikov na Slovensku, kde si rozoberáme program po programe čo je hlavnou náplňou našej práce.

V poslednej kapitole sa venujeme stavu a vývoju početností malých a stredných podnikov na Slovensku. Pozeráme sa na údaje hovoriace o počte malých a stredných podnikov v podmienkach Slovenskej ekonomiky. Ďalej sa pozeráme na údaje o počte vzniku a zániku nových malých a stredných podnikov, ktoré nám pomáha lepšie zhodnotiť situáciu podpory malých a stredných podnikov.

V závere našej diplomovej práce zosumarizujeme získané poznatky o podpore malých a stredných podnikov a ich dopad na ekonomiku Slovenskej Republiky.

1 Súčasný stav danej problematiky

1.1 Význam malých a stredných podnikov

Mále a stredné podniky ďalej len MSP sú vo všeobecnosti považované za nesmierne dôležitú časť každej modernej trhovej ekonomiky. Sú právom považované za najpružnejšiu a najprogresívnejšiu formu podnikania ktorá sa stará o dynamické napredovanie hospodárstva. V podmienkach Európy tvorí MSP približne 95% všetkých podnikov. Podiel na nezamestnanosti sa blíži k úrovni 60% a taktiež aj podiel na pridanej hodnote sa pohybuje okolo 60%.

MSP sú základnou súčasťou každej trhovej ekonomiky keďže tvoria značnú časť zo všetkých firiem na trhu. Pozitívny príspevok daných podnikov prispieva k napredovaniu ekonomík, čo určite platí aj v prípade ekonomiky Slovenska. Rozvoj MSP v Slovenskej Republike je dôsledok transformácie ekonomiky z plne centralizovanej na modernú trhovú ekonomiku, vznikom súkromného vlastníctva, reštrukturalizácie priemyselných odvetví a veľa iných faktoroch. Týmto rýchlo meniacim sa trendom vedia najlepšie prispôsobiť práve MSP pre svoju značnú flexibilitu a schopnosť adaptácie sa na iné podmienky, preto sú považované za nenahraditeľný článok revitalizácie sa Slovenskej ekonomiky.¹

Na druhej strane MSP sú oveľa zraniteľnejšie a náchylnejšie na turbulencie trhovej ekonomiky, ktoré ich ovplyvňujú oveľa viacej než veľké podniky. Nedosahujú po kvalitatívnej ani kvantitatívnej úrovni stabilitu veľkých podnikov či už na úrovni manažmentu, kapitálovej vybavenosti alebo iným faktorom. V mnohých prípadoch sú priamo závislé od veľkých podnikov a ich postavenie nevedia sami ovplyvniť.

Keďže MSP sú najviac zraniteľné v prvotnej fáze existencie podniku a následne jeho udržaní je tu potrebná podpora zo strany štátu, Európskej únie alebo súkromného sektora, ktorému sa ďalej budeme venovať v nasledujúcich kapitolách.

¹ STRÁŽOVSKÁ, Helena, Ľubomíra STRÁŽOVSKÁ, Monika KROŠLÁKOVÁ a Ladislav BAŽÓ. *Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov*. Bratislava: Sprint 2, 2016, 323 s. [14,76 AH]. Economics. ISBN 978-80-89710-21-8.

1.2 Definícia malých a stredných podnikov

Definície malých a stredných podnikov sa často líšia v závislosti od zdroja literatúry prípadne autora danej literatúry. Základné kritéria sa zostavujú hlavne podľa počtu zamestnancov, ročného obratu alebo bilancie v niektorých prípadoch sa pozerá aj iné výkonnostné resp. veľkostné kritéria.

V podmienkach Slovenskej Republiky sme rozdeľovali podniky na Slovensku podľa zákona o štátnej pomoci č.231/1999. Malé a stredné podniky boli definované podľa počtu zamestnancov nasledovne:

- malý podnik je ten, ktorý zamestnáva najviac 49 zamestnancov,
- stredný podnik zamestnáva od 50 do 249 zamestnancov,
- veľký podnik zamestnáva aspoň 250 a viac zamestnancov.²

Po vstupe Slovenskej Republiky do Európskej Únie sa začalo s normalizáciou v rámci jednotného vymedzenia kritérií na určovanie malých a stredných podnikov z dôvodu jednotného prístupu k problematike Malých a stredných podnikov v rámci celej Európskej Únie.

Od 01.01.2005 sa teda pristúpilo na zmenu ponímania MSP, kde okrem iného pribudla kategória mikropodnikov. Zmenili sa aj kritéria kde sa k základnému parametru počtu zamestnancov pridal aj ročný obrat a bilancia. Vymedzenia upravuje nariadenie komisie EÚ č. 651/2014 , ktoré upravuje problematiku MSP v nasledovnej tabuľke³.

Tabuľka č. 1 : Rozdelenia MSP podľa nariadenia komisie EÚ

	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky
Počet zamestnancov	1-9	10-49	50-249
Ročný obrat	Menej než 2 mil. €	2-10 mil. €	10-50 mil. €
Bilancia	Menej než 2 mil. €	2-10 mil. €	10-43 mil. €

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Čl. 2 ods. 3 prílohy I nariadenia (EÚ) č. 651/2014.

² Zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci

³ Čl. 2 ods. 3 prílohy I nariadenia (EÚ) č. 651/2014.

1.3 Podpora malých a stredných podnikov

V predchádzajúcej časti kapitoly sme si určili definíciu Malých a stredných podnikov čo je veľmi dôležité v ďalšej časti aby sme vedeli určiť pre aké subjekty je daná podpora prioritne určená. Teraz sa poďme pozrieť aké formy podpory sa realizujú v podmienkach Slovenskej republiky. Z prvého hľadiska si rozčleníme formy podpory podľa charakteru a to na:

- Finančnú formu podpory,
- nefinančnú formu podpory.

Pod finančnou formou podpory môžeme chápať všetky podpory založené na peňažnom resp. finančnom charaktere. Môže ísť či už o nenávratne formy pomoci, úvery alebo iné peňažné operácie. U nefinančných foriem sa môže jednať napr. o konzultačnú resp. poradenskú službu ktorá je podstatná hlavne u začínajúcich podnikateľov v prvých fázach vzniku podnikania.

V ďalšom rozdelení sa pozrieme na inštitúcie zastrešujúce podpory malým a stredným podnikom. Tieto inštitúcie môžeme rozdeliť podľa charakteru do nasledujúcich skupín:

- ústredné orgány štátnej správy
- agentúry, bankové inštitúcie a fondy
- iné inštitúcie podpory MSP⁴

Podľa toho odkiaľ pochádzajú zdroje financovania by sme mohli rozdeliť podpory na :

- programy financované zo štátneho rozpočtu,
- programy financované z fondov EÚ,
- programy financované zo súkromných zdrojov
- kombinácia financovania z viacerých zdrojov .

Programy, o ktoré sú prioritne financované zo štátneho rozpočtu majú často napr. konzultačný a poradenský charakter a slúžia Malým a stredným podnikom ako pomoc pri prekonávaní byrokratických bariér podnikania, ktoré sami nastavujú tieto inštitúcie. Programy,

⁴ <http://www.sbagency.sk/politika-statnej-podpory-msp>

ktoré sú hlavne spolufinancované zdrojmi z EÚ majú zvyčajne investičný charakter, môže ísť podporu rozvoja vstupu na zahraničné trhy alebo na podporu inovácií a zlepšovania technológií napr. v oblasti čerpania energie z obnoviteľných zdrojov. V prípade súkromných sa v drvivej väčšine jedná o projekty záujmových skupín, ktoré sa snažia podporiť MSP v určitých vybraných oblastiach, ktoré zasahujú do ich oblasti záujmov.

1.4 Inštitucionálne zabezpečenie podpory MSP

1.4.1 Ústredné orgány štátnej správy

Hlavnou inštitúciou podporujúcou Malé a stredné podniky je práve Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré zastáva pozíciu garanta viacerých kľúčových projektov podpory rozvoja MSP. Do správy Ministerstva hospodárstva SR spadá priemysel, obchod a cestovný ruch. Programy Ministerstva hospodárstva môžeme rozdeliť v rámci oblastí, ktoré sa majú podporovať:

1. Oblasť strategického rozvoja a podpory malého a stredného podnikania – Ministerstvo hospodárstva plánuje strategické dokumenty na trvalo udržateľný rast a prosperitu Malých a stredných podnikov na Slovensku
2. Oblasť vytvárania inštitucionálne prijateľného prostredia na podporu MSP – Ministerstvo hospodárstva SR ako hlavný zakladateľ viacerých agentúr ako napr. Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania, regionálnych poradenských centier a podnikateľských inovačných centier legislatívne dozerá na pôsobenie a činnosť týchto agentúr.
3. Oblasť zlepšovania spolupráce s medzinárodnými inštitúciami – Ministerstvo hospodárstva SR vytvára podmienky na kvalitnejšiu medzinárodnú spoluprácu so svetovými organizáciami v oblasti podpory MSP.
4. Oblasť tvorby legislatívy a regulačných opatrení smerujúcich na podporu MSP – Ministerstvo hospodárstva SR v spolupráci s ostatnými orgánmi štátnej správy a ďalšími inštitúciami v danej oblasti na Slovensku vytvára predpoklady na zosúladenie legislatívy na národnej úrovni a taktiež so zahraničnými inštitúciami a poradenskými firmami.

5. Oblasť zabezpečovania finančných zdrojov pre MSP – veľmi podstatnou úlohou Ministerstva hospodárstva SR je práve zabezpečovanie finančných zdrojov pre rozvoj MSP. Prostriedky určené na rozvojové programy štátnej podpory MSP sú každoročne kryté peniazmi zo štátneho rozpočtu SR. Ministerstvo hospodárstva SR je objednávatelom týchto programom, konečnú realizáciu zabezpečujú rôzne už vyššie spomínané agentúry a inštitúcie ako napr. Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania.
6. Oblasť podpory a rozvoja MSP na regionálnej a miestnej úrovni v rámci Slovenska – ide predovšetkým o projekty na úrovni regiónov, ktoré prechádzajú procesom schvaľovania zo strany medzirezortnej komisie so zastúpením Ministerstva hospodárstva SR⁵

Ďalšou významnou inštitúciou v rámci podpory Malých a stredných podnikov je Ministerstvo výstavy a regionálneho rozvoja SR. Jedným z hlavných cieľov Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja je zameranie sa na regionálny rozvoj podnikania tvorený podporou MSP v rámci politiky endogénneho rozvoja regiónov z vlastných zdrojov Slovenska. Ministerstvo vystupuje ako inštitucionálny garant a zároveň aj aktér v rámci nasledujúcich oblastí :

- Rozdeľovanie koncepcií a štruktúr programov určených na financovanie regionálneho rozvoja
- Metodické usmerňovania organizácií a zúčastnených subjektov v oblasti regionálneho rozvoja
- Podieľanie sa na správnom a efektívnom spájaní a využívaní jak zahraničnej tak i štátnej pomoci
- Vytváranie priaznivého podnikateľského a ekonomického prostredia predovšetkým pre malé a stredné podniky podieľaním sa na implementácii politik rozvoja EÚ
- Spolupráca s agentúrami a ďalšími inštitúciami v programoch regionálneho rozvoja
- Poskytovanie dotácií, grantov a príspevkov na programy v danej oblasti

⁵ <http://www.sbagency.sk/politika-statnej-podpory-msp>

V neposlednom rade by sme mali spomenúť Ministerstvo financií SR a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorý sú taktiež významnými aktérmi na poli podpory malých a stredných podnikov a zohrávajú taktiež významnú úlohu. Ich pôsobenie je sa síce prejavuje nepriamo vďaka využívaniu svojich nástrojov. V pôsobnosti Ministerstva financií SR sa predovšetkým o daňové respektíve colné zvýhodnenia. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR využíva svoj orgán ústredia práce, prostredníctvom ktorému môže vyplácať viazané príspevky na úhradu miezd a odvodov alebo príspevky na samo-zamestnanie. Významnou úlohou ministerstiev je aj podporná funkcia MSP vo forme poradenstva a konzultačných služieb pre zamestnávateľov.

1.4.2 Agentúry, bankové inštitúcie a fondy

Ako prvou začneme Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania v skratke NARMSP. NARMSP ako taká vznikla zo strany iniciatívy Európskej únie PHARE a vlády Slovenskej Republiky. NARMSP sa stará o podporu MSP cez viaceré programy určené predovšetkým pre malých a stredných podnikateľov na regionálnej úrovni Slovenska. Vďaka rôznej finančnej výpomoci, ktorá môže mať podobu buď návratnej alebo nenávratnej, podporuje financovanie podnikateľských subjektov.

NARMSP dohliada na plnenie programov podpory rozvoja MSP a zastáva funkciu hlavného poradenského orgánu pre podnikateľov ale aj širokú verejnosť, podieľa sa na organizovaní vzdelávacích aktivít a zabezpečuje poradenské programy. NARMSP realizuje svoju činnosť na nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni koordináciou všetkých aktivít. Podieľa sa vytváraní siete regionálnych poradenských a informačných centier RPIC, poradenských a inovačných centier BIC, centier prvého kontaktu CPK a podnikateľských a technologických inkubátorov.

Regionálne poradenské centrá a informačné centrá boli vytvorené ako neziskové organizácie za účelom spájajúcich záujmy verejného a súkromného sektora. Ich hlavným poslaním je priaznivo rozvíjať hospodársky rast na regionálnej úrovni.

Podnikateľské a inovačné centrá majú za úlohu priamo podporovať najlepšie podnikateľské zámery v danom regióne a to dlhodobo. Ich účelom je podporovať hlavne inovatívne spoločnosti, ktoré majú potenciál sa presadiť na trhu.

Centrá prvého kontaktu sú združenia právnických osôb, v ktorých sa angažuje miestna samospráva a iné inštitúcie. Ich cieľom je posilniť informovanosť podnikateľov a potencionálnych podnikateľov. Situované sú v menej pokročilých regiónoch, kde sa nenachádza iná organizácia zameraná na pomoc MSP.

Podnikateľský inkubátor je priestor, kde sa koncentrujú začínajúce a novovzniknuté spoločnosti. Cieľom inkubátora je zlepšiť šance na prežitie jednotlivých spoločností a podnietiť ich rast vďaka poskytovaniu rôznorodých služieb ako prenájom priestorov, technické vybavenie, spoločný sekretariát a podobne.

Technologický inkubátor zasa rozvíja inovatívne začínajúce podniky s dôrazom na výskum a vývoj. Technologické inkubátory často spolupracujú s univerzitami, vedeckými inštitúciami a vedecko-technologickými parkami.

Slovenská záručná a rozvojová banka je špecializovanou bankovou inštitúciou, ktorú založilo Ministerstvo financií SR. SZRB je financovaná primárne z prostriedkov štátneho rozpočtu a na vlastných zdrojoch plynúcich z poskytovania pôžičiek.

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu je príspevkovou organizáciou Ministerstva hospodárstva SR. Víziou je podpora rozvoja a Slovenskej ekonomiky. Cieľom je zlepšovanie postavenia Slovenska v očiach zahraničných investorov na pomoc rozvoja investičných projektov. Taktiež je podpora orientovaná na zníženie nezamestnanosti a podpora exportu.

Eximbanka SR je zriadená zákonom č. 80/1997 Z.z o Exportno-importnej banke SR. Plným vlastníkom Eximbanky je štát, ktorý ručí za jej záväzky prameniace z jej činností získavania finančných prostriedkov na zahraničných finančných trhoch a financovaní a poisťovaní vývozných úverov. Jej hlavným cieľom je maximalizácia objemu vývozu produkcie do krajín Európskej únie a OECD a minimalizácia vzniku strát pri zabezpečovaní úverových, záručných a finančných operácií. Svoje funkcie môže rozdeliť na dve hlavné a to oblasť financovania a oblasť poisťovania vývozných úverov.

Slovensko-americký podnikateľský fond sa zameriava na financovanie projektov spojené technickou a poradenskou pomocou pre inovatívne MSP. Fond je súkromný ale jeho cieľom je prospech širokého okolia vďaka hospodárskemu rastu a zamestnanosti. Fond je financovaný prostriedkami z rozpočtu Spojených štátov amerických po tom ako ich kongres schválil.

1.4.3 Iné inštitúcie podpory MSP

Jednou z takýchto inštitúcie je FSO teda Frankofónne stredisko obchodu, ktoré bolo založené na našom území v roku 1997. Zameriava sa pomoc a zlepšovanie spolupráce medzi slovenskými spoločnosťami a firmami frankofónnych krajín. Podpora malých a stredných podnikov sa skladá z vybratia pár podnikateľov vo frankofónnej krajine a prepojenie ich so slovenskými partnermi. FSO sa tiež angažuje pri procese exportu a importu, disponuje zoznamom podnikov v danej sfére, výskumom obchodných partnerov, ponúka technickú a technologickú asistenciu, právne, administratívne a finančné poradenstvo. Zabezpečuje spoluprácu so sieťou zahraničných organizácií na podporu MSP.

Ďalším príkladom je SLOVCA celým názvom Slovenská asociácia rizikového kapitálu, čo je záujmové združenie právnických osôb, za účelom podpory rizikového kapitálu na Slovensku. Hlavnou víziou asociácie je zlepšenie povedomia o možnostiach rizikového kapitálu na spolufinancovaní podnikov, investičných a bankových inštitúcií a inštitúciách štátnej správy a v neposlednej rade celej verejnosti na Slovensku.

2 Cieľ práce

Správne zorientovanie sa v téme podpory malých a stredných podnikoch nie je jednoduchá úloha z viacerých hľadísk. Značný počet jednotlivých programov a projektov na rozvoj a podporu malých a stredných podnikov robí danú tému neprehľadnú, navyše kompletne respektíve sumárne informácie o možnostiach podpôr pre jednotlivé firmy sú často nedostupné, firmy musia hľadať roztrúsené informácie z viacerých zdrojov.

Hlavným cieľom tejto práce bola snaha o zosumarizovanie možných podporných rozvoja malých a stredných podnikov na Slovensku a analýza ich pôsobenia na Slovensku použitím dostupných štatistických ukazovateľov. Dôležitosť malých a stredných podnikov pre ekonomiku je veľká a preto nastáva potreba sumarizácie možných podporných rozvoja pre začínajúcich respektíve novovzniknutých podnikateľov.

Na dosiahnutie stanoveného hlavného cieľa nám slúžili viaceré čiastkové ciele. Prvým čiastkovým cieľom bolo teoretické vymedzenie základných pojmov v problematike malých a stredných podnikov a presné určenie definície z ktorej budeme vychádzať v ďalších častiach práce. Druhým cieľom bolo detailné popísanie jednotlivých programov a opatrení na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku. Posledným čiastkovým cieľom bola analýza stavu malých a stredných podnikov na základe štatistických ukazovateľov v podmienkach Slovenskej Republiky ekonomiky.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Prvým krokom pri tvorbe našej diplomovej práce bolo pochopenie problematiky podpory malých a stredných podnikov. To sme docielili dôkladným preštudovaním dostupnej literatúry, ktorá sa zaoberá touto tematikou. Naše poznatky sme aplikovali do prvej kapitoly kde sme zhrnuli podstatné teoretické náležitosti ako sú zadefinovanie a vyčlenenie pojmu malý a stredný podnik, možné formy podpory malých a stredných podnikov a inštitucionálne zabezpečenie podpory malých a stredných podnikov.

Ďalším krokom bolo zorientovanie sa v oblasti rôznych programov podpory malých a stredných podnikov na Slovensku. V tomto kroku sme využívali hlavne informácie dostupné na webových stránkach jednotlivých programov a inštitúcií zameraných na podporu malých a stredných podnikov. Dôvodom čerpania práve z webových stránok nám zaručilo aktuálne poznatky o daných projektoch a inštitúciách, keďže tematika podpory malých a stredných podnikov je dynamicky sa vyvíjajúci sa fenomén, tento krok nám zaručil práve aktuálne poznatky.

V poslednej rade sme sa zamerali na poukázanie vývoja a stavu malých a stredných podnikov na Slovensku. V tomto kroku sme sa pozerali na dáta dostupné zo Štatistického úradu a údaje dostupné z dokumentov o stave malého a stredného podnikania na Slovensku. Tieto údaje sme začlenili do tabuliek a grafov a stručne sme ich analyzovali. Ostatné grafy, ktoré sme použili na potreby našej práce boli prevzaté z dokumentu o stave malého a stredného podnikania na Slovensku a slúžia na lepšie priblíženie situácie o stave malého a stredného podnikania na Slovensku.

4 Výsledky práce

V nasledujúcej kapitole rozoberieme opatrenia na podporu MSP na Slovensku,

4.1 Programy Európskej únie

V novom období 2014 – 2020 sa zameriava Európska Únia v rámci politiky spolupatričnosti na spoluprácu členských štátov rozmedzí uvedených piatich podporných a investičných fondov EÚ:

- Kohézny fond (KF)
- Európsky sociálny fond (ESF)
- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)
- Európsky námorný a rybársky fond (ENRF)

Hlavnou stratégiou Slovenskej Republiky je sústredenie investícií na hlavné odvetvia rastu a kľúčovým faktorom je práve podpora malých a stredných podnikov. Slovenská Republika bude využívať eurofondy vďaka čerpaniu financií zo šiestich základných programov:

1. Výskum a inovácie
2. Kvalita životného prostredia
3. Integrovaná infraštruktúra
4. Integrovaný regionálny operačný program
5. Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia,
6. Efektívna verejná správa

4.1.1 Operačný program *Výskum a inovácie*

Operačný program výskum a inovácie je základným a zároveň aj prvým spoločným počínaním ministerstiev v rámci celej EÚ zodpovedných v oblasti implementácie národných stratégií na podporu, inováciu, vzdelávanie a výskum Malých a stredných podnikov.

Dôležitými prioritnými osami pre podporu Malých a stredných podnikov budú hlavne prioritná os 3 – Posilnenie konkurencie a rastu MSP a prioritná os 4 – Rozvoj konkurencieschopnosti MSP v Bratislavskom kraji.

Prioritná os 3 sa bude zameriavať na regióny SR s prívlastkom „menej rozvinutých“ to jest všetky okrem Bratislavského kraja. Zameriavať sa bude na stimuláciu podnikania v oblastiach vzniku a udržania a rozvíjania sa nových podnikoch na trhu a to hlavne lepším prístupom k inovatívnym myšlienkam a ich aplikovaní do praxe.

Prioritná os 4 sa naopak zameriava práve na Bratislavský kraj, využíva opatrenia v rámci tematického cieľa 3 zameriavajúce sa v rozvinutejších regiónoch. Kombinuje tu faktory zamerané na lepšie čerpanie financií s aktivitami poradenstva a konzultačných služieb. Hlavným prvkom je zabezpečiť dlhodobý rast Malých a stredných podnikov a ich konkurencieschopnosť nielen v rámci EÚ ale aj sveta. Tak isto tieto aktivity pomôžu MSP zlepšiť ich potenciál a zvýšiť zručnosti a kompetencie čo tvorí správne predpoklady na implementáciu nových poznatkov v oblasti Malých a stredných podnikov.

4.1.2 Integrovaný regionálny operačný program

V integrovanom regionálnom operačnom programe sa o podpore MSP hovorí predovšetkým v prioritnej osi 3 – Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch so špecifickým cieľom. Jedná sa o podporu udržateľnej zamestnanosti v kultúrnom sektore za použitia tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre zlepšenie kreativity a netechnologických inovácií. Za podpory informačných technológií sa plánuje dosiahnuť rozvoj kreatívneho myslenia, netechnologických inovácií a s tým spojeného podnikateľského ducha.

4.1.3 Operačný program Ľudské zdroje

V operačnom programe Ľudské zdroje je zaujímavý špecifický cieľ 2.1.2 Pre využitie MSP pojednáva sa v ňom o možnostiach zvýšenia zamestnanosti formou podpory tvorby nových pracovných miest, podpory a udržania stávajúcich pracovných miest samostatne zárobkových osôb, adaptáciu zamestnancov na mobilnú pracovnú silu a iné špecifické ciele.

4.1.4 Program rozvoja vidieka 2014-2020

Program rozvoja vidieku ponúka pre možnosti Malých a stredných podnikov 3 podopatrenia:

Pod opatrenie 4.2 – „Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov“ pod opatrenie zamerané na podporu investovania do hmotného majetku slúžiaceho na spracovanie, skladovanie alebo uvádzanie výrobku na trh. Podmienkou žiadania MSP o túto podporu je oblasť výroby poľnohospodárskych statkov.⁶

Pod opatrenie 6.1 – „Podpora na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov“ je tak isto zamerané na sektor poľnohospodárstva, konkrétne sa jedná o pomoc začínajúcim mladým poľnohospodárom formou návratnej finančnej pomoci na uskutočnenie podnikateľského plánu v oblastiach rastlinnej a živočíšnej výroby a to až do výšky 50 000 Eur s možnosťou čerpania až na 5 rokov.

Pod opatrenie 6.4 – „Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností“ pod opatrenie 6.4 sa sústreďuje na rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky v podmienkach vidieckeho charakteru. Jeho špecializácia by mal byť zameraná na určité záujmové skupiny na zvýšenie rôznorodosti v tomto sektore a celkovej podpore turistiky.

4.1.5 Horizont 2020

Horizont 2020 je základným kameňom pokroku v Európskej únii, je časťou celkovej stratégie Európa 2020, ktorej hlavným poslaním je podporiť konkurencieschopnosť krajín EÚ voči svetu. Dokument prepája všetky dostupné formy financovania EÚ v sektoroch vedy a výskumu. Európsky inovačný a technologický inštitút zastrešuje všetky aktivity súvisiace s touto témou ako aj ďalšie činnosti v rámci programu pre konkurencieschopnosť a inovácie.⁷

Prvotným pilierom z ktorých program Horizont 2020 financuje podporu Malých a stredných podnikov je SME Instrument, v ktorom sú nazhromaždené 3 miliardy Eur s možnosťou čerpania do roku 2020. Hlavným určením nástroja je iniciovať najpotenciovejšie malé a stredné podniky v oblasti rastu a rozvoja. Vybaveným finančných

⁶Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. *Program rozvoja vidieka na obdobie 2014-2020*. Dostupné na internete: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>

⁷ Národný koordinátor programov EÚ. *HORIZONT 2020*. Dostupné na internete: http://h2020.cvtisr.sk/sk/o-horizonte-2020.html?page_id=287

prostriedkov týmto podnikom s jednoduchým a efektívnym prístupom na základe predložených štúdií o potencionálnom raste. Taktiež už zabehnuté podniky môžu čerpať výhody z vedľajších podporných služieb.

4.1.6 COSME 2014-2020

COSME 2014-200 je komunitárny program Európskej únie na podporu konkurencie a postavenia na trhu Malých a stredných podnikov na obdobie rokov 2014-2020 zameraný predovšetkým na zlepšenie možností financovania MSP, podporu mladých záujemcov o podnikanie, uľahčenie podnikateľským subjektom vstup na medzinárodné trhy a celkové zlepšenie podnikateľského prostredia. Program COSME 2014-2020 sa skladá zo štyroch základných cieľoch:⁸

1. Zjednodušenie dostupnosti financovania pre MSP
2. Zjednodušenie otvorenosti medzinárodných trhov
3. Zlepšenie podmienok konkurencie podnikov vo svete
4. Podpora podnikateľského prostredia

Portál „Access EU Finance“ umožňuje jednoduchý prístup pre MSP k možnostiam financovania ich podnikateľských plánov za pomoci finančných sprostredkovateľov.

4.2 Programy štátnej pomoci

4.2.1 Slovak business agency

SBA alebo aj Slovak business agency je národná agentúra zamierajúca sa podporu podnikania malých a stredných podnikov na Slovensku. Predchodcom tejto inštitúcie bola NARMSP teda Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania. Hlavnou činnosťou Slovak business agency je aktívne podporovanie MSP na Slovensku s kooperáciou ďalších štátnych aj mimovládnych inštitúcií pôsobiacich na našom území a súbežne so stratégiou Európskej únie v oblastiach štrukturálnej, sociálnej, priemyselnej a regionálnej

⁸ Research & Innovation Participant Portal. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/cosme/index.html#c, calls=hasForthcomingTopics/t/true/1/1/0/default-group&hasOpenTopics/t/true/1/1/0/default-group&allClosedTopics/t/true/0/1/0/default-group&+PublicationDateLong/asc>

politiky. Agentúra vznikla a pôsobí na základe uznesenia vlády Slovenskej Republiky číslo 494/2002, týmto vykonáva svoju činnosť na lokálnom, národnom a medzinárodnom leveli vrátane podpory finančnej aj nefinančnej.

Hlavným nedostatkom súčasnej legislatívy je neschopnosť komunikácie medzi malými a strednými podnikmi a štátnymi orgánmi z dôvodu obmedzených možností spoločnej komunikácie a času nevyhnutného na stanovenie spoločných cieľov. V rozprave o zákone o podpore malých a stredných podnikov vysvitlo potreba medzistupňa medzi týmito inštitúciami. Práve preto na základe „Small Business Act“ bola v máji 2011 vytvorená zostava vyslancov pre Malé a stredné podniky s názvom „SME Envoy“. Tu sa spolu za všetky krajiny Európskej únie združujú agenti zastupujúci záujmy MSP pri tvorbe legislatívnych úprav týkajúcich sa tejto oblasti. Spolu s zástupcom Európskej komisie majú väčšiu silu pri vládnych rokovaníach.

Jedným zo špičkových nástrojov podpory zo strany Slovak business agency je mikropôžičkový program. Tento finančný nástroj má už svoju dlhú históriu v rámci SBA a jeho hlavným cieľom je zjednodušenie prístupu k finančným zdrojom malým a začínajúcim podnikateľom za najlepších podmienok na trhu. To prispieva k rozvoju mikropodnikania a pomáha im prežiť prvé roky ktoré sú najkritickejšie zo strany rizikovosti. Vedľajšími efektmi sú aj trvalo udržateľné pracovné miesta vo všetkých regiónoch Slovenskej Republiky. Financovanie je zamerané na podporu podnikateľov v oblasti tvorby investičných projektov a na realizáciu a nákup obežného majetku obchodného typu.

4.2.2 Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

SAIRO alebo aj Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu je národná príspevková organizácia pod záštitou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky. Jej náplňou pomáhať vytvárať priaznivé ekonomické podnebie na prilákanie zahraničných investícií, robenie dobrého mena Slovensku v rámci medzinárodných trhov a všemožne sa snažiť pomáhať domácim podnikateľským subjektom prenikať na svetové samozrejme v súlade s pravidlami zahranično-ekonomickej politiky Slovenska a Európskej únie.⁹

⁹ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu. *O SARIO*. Dostupné na internete: <http://www.sario.sk/sk/onas/kto-sme>

Vo svojom portfóliu podpory rozvoja investícií a obchodu sa sústreďuje na zlepšenie povedomia o domácom pracovnom a podnikateľskom trhu, získavaní nových zahraničných investorov, zabezpečuje akcie na podporu zahraničného obchodu, vykonáva poradenské služby. Z ostatných zameraní môžeme spomenúť reprezentovanie Slovenska na medzinárodných výstavách a veľtrhoch po celom svete, uskutočňovanie obchodných misií do zahraničia a hostenie zahraničných misií u nás doma, vzdelávanie a poskytovanie konzultačných služieb a iné podporné aktivity.

4.2.3 Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA)

SIEA v celom názve Slovenská inovačná a energetická agentúra je príspevková organizácia pod správou Ministerstva hospodárstva Slovenskej Republiky. Jej hlavným poslaním je odborný dohľad nad rozvojom inovácií v oblasti energetiky na Slovensku. Zaoberá sa získavaním údajov a ich následným spracovaním o činnostiach podnikateľských subjektov v sektore inovácií a v sektore energetiky, efektívite využívania elektrickej energie v podnikoch. Má riadiacu a koordinačnú funkciu pri implementovaní inovácií v oblasti zavádzania priemyselného výskumu do praxe a transferu výsledkov výskumnou. V aktuálnom operačnom období 2014-2020 Slovenská inovačná a energetická agentúra rieši operačný program „Kvalita životného prostredia“ a Operačný program „Výskum a inovácie“.¹⁰

4.2.4 Agentúra pre rozvoj vidieka

APRV alebo aj agentúra pre cestovný ruch bola založená ako príspevková inštitúcia pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej Republiky. Agentúra sa angažuje s celoštátnou pôsobnosťou a spolupracuje s ďalšími inštitúciami na všetkých úrovniach doma i v zahraničí v oblasti rozvoja vidieckeho prostredia. Hlavným zameraním agentúry je získavať a analyzovať dáta v oblasti podpory a rozvoja vidieka, komunikovať nazbierané informácie a následne s nimi oboznamovať príslušné štátne inštitúcie tvoriace legislatívy v danom sektore. Zabezpečuje aktivity spojené s podporou trvalo udržateľného životného prostredia v oblasti vidieckych sídiel a vzťahu rozvoja sociálno-ekonomického napredovania v tomto sektore. Taktiež poskytuje konzultačné poradenstvo

¹⁰ Slovenská inovačná a energetická agentúra. *Podporné programy*. Dostupné na internete: <http://www.siea.sk/podpome-programy/>

fyzickým a právnickým osobám, neziskovým organizáciám a štátnym inštitúciám angažujúcim sa v danej oblasti.¹¹

4.2.5 *Agroinštitút Nitra*

Agroinštitút Nitra je vzdelávaciou inštitúciou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej Republiky. Hlavnou náplňou agentúry je poskytovanie vzdelávacích služieb v oblastiach ako sú celoživotné vzdelávanie, odborných príprav na certifikované pozície v oblastiach poľnohospodárstva, vytváranie vybraného knižničného fondu so špecializáciou na poľnohospodárstvo ako aj následný jednoduchý a efektívny prístup k týmto znalostiam zo strany širokej verejnosti, prostredníctvom centrálného informačného portálu. Zabezpečuje vzdelávacie aktivity pre pracovníkov Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, predstavuje stratégiu budúceho vzdelávacieho procesu v oblastiach konkrétnych vzdelávacích procesov a modulov v rámci ministerstva. Tieto aktivity môže realizovať na národnom alebo medzinárodnom leveli. Podieľa sa na behu Centrálného registra pôdohospodárskych poradcov kde má na starosti zabezpečenie licencovania absolventov odborných seminárov v overovanie spôsobilosti pôdohospodárskych radcov.¹²

4.3 **Finančné inštitúcie a ich programy**

4.3.1 *Iniciatíva JEREMIE*

Iniciatíva JEREMIE sú zdroje alokované Európskou Úniou určené na podporu regionálnych politík z ktorých môžu čerpať aj Malé a stredné podniky. Využívajú sa to už zavedené metódy finančných pomoci na podporu malého a stredného podnikania v Európe. Hlavným cieľom je sprostredkovať zdroje pre MSP najrýchlejším možným spôsobom aby bolo možné ich podporovať od úplných začiatkov kedy sú najzraniteľnejšie. Iniciatívy sprostredkúva štátom Európskej Únie možnosti investovania peňazí zo štrukturálnych fondov vďaka rôznorodým možnostiam finančných nástrojov. Malé a stredné podniky môžu vďaka JEREMIE čerpať návratné finančné prostriedky vo formách záručných listov alebo fondov rizikového kapitálu. Fondy sa sprostredkujú pomocou zmluvných finančných

¹¹ Národná sieť rozvoja vidieka SR. *Poslanie ARVI*. Dostupné na internete: <http://www.nsrv.sk/?pl=60>

¹² Agroinštitút Nitra. *O nás*. Dostupné na internete: <http://www.agroinstitut.sk/o-nas/>

sprostredkovateľov ktorý operujú v rámci EÚ.¹³ V rámci iniciatívy JEREMIE sú tri základné nástroje:

- Nástroj rizikového kapitálu (VC)
- Nástroj portfóliových záruk prvej strany (FLPG)
- Portfóliový úver zdieľaného rizika (PRSL)

„Venture Capital“ alebo aj nástroj rizikového kapitálu je prioritne určený na financovanie inovatívnych projektov a podnikateľských plánov v ich začiatkoch. V podmienkach Slovenskej Republiky operujú dve manažérskej skupiny, ktoré investujú do vybraných projektov. Sú to Neulogy Ventures a Limerock Fund Managers. Spolu preinvestujú finančné prostriedky v hodnote 50 mil. Eur do rôznych potencionálnych podnikateľských plánov.

„First Loss Portfolio Guarantee“ je nástroj portfóliových záruk prvej strany. Finančný nástroj slúži ako garant finančným skupinám investujúcich do úverov pre Malé a stredné podniky, kde v prípade straty pokryje časť ich nákladov. Tým pádom sa nástroje na podporu MSP stávajú bezpečnejšími a lákavejšími pre finančných sprostredkovateľov.

„Portfolio Risk Sharing Loan“ je portfóliový úver zdieľaného rizika vďaka čomu iniciatíva JEREMIE financuje úverovanie Malých a stredných podnikov. Úverové riziko je zdieľané rovnakým pomerom. Nástroj prispieva k stimulovaniu úverovania zo strany finančných sprostredkovateľov pre podmienky Malých a stredných podnikov, podobne ako aj pri nástroji FLPG.

4.3.2 Slovenská záručná a rozvojová banka

SZRB celým názvom Slovenská záručná a rozvojová banka je banka určená na podporu a rozvoj malého a stredného podnikania, mestá a obce a bytové združenia v podmienkach Slovenskej Republiky. Slovenská záručná a rozvojová banka bola založená Ministerstvom financií Slovenskej republiky a jej stopercentným vlastníkom je štát. Hlavným účelom SZRB je nahradzovať komerčné banky vo svérach kde by bežne kvôli zvýšenému

¹³ EUROPEAN INVESTMENT FUND. JEREMIE – *Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises*. Dostupné na internete: http://www.eif.org/what_we_do/resources/jeremie/index.htm?lang=en

riziku nevstúpili alebo v oblasti rozvoja ekonomiky sú potrebné. Jedným z takých je práve podpora Malých a stredných podnikov, začínajúcich podnikateľov a nádejných podnikateľských plánov.¹⁴

4.3.3 Exportno-importná banka SR

Exportno-importná banka Slovenskej Republiky nazývaná aj EXIMBANKA SR bola založená v roku 1997 a odvtedy funguje dodnes. Funguje ako hlavný finančný nástroj Slovenska na podporu importu zo zahraničia a exportu do zahraničia. Hlavným cieľom EXIMBANKY SR je zlepšenie možností slovenských výrobcov statkov a služieb v oblasti konkurencie na medzinárodných trhoch. Má zaznamenané pozitívne dopady na veľkosť zahraničného obchodu SR ako aj zamestnanosti a ďalších makroekonomických ukazovateľov. Uľahčuje realizáciu vývozu tovarov a služieb slovenským exportérom do krajín s väčšou mierou rizika a to nevynímajúc veľké projekty s podstatne dlhšou dobou splatnosti. Pri investovaní do zahraničia plní pozíciu podpornej inštitúcie.¹⁵

EXIMBANKA SR má vo svojom portfóliu celú radu finančných produktov zameraných na podporu vývozu, jedná sa hlavne o úverové poistenia, spolufinancovanie a investičné záruky. Z hľadiska importu sa zaujíma hlavne o dovoz technológií s vysokou pridanou hodnotou s potenciálom využitia v domácej ekonomike.

Jedným z cieľov EXIMBANKY SR je aj pomáhať MSP orientovaným nielen na domáci ale aj zahraničný trh, ponúkať svoje statky a služby za hranicami Slovenska. Klienti spadajúci do tejto kategórie predstavujú pre EXIMBANKU SR až 70% všetkých svojich klientov.

EXIMBANKA SR prostredníctvom svojich produktov dokáže zabezpečiť vývozcom nasledovné:

- Zabezpečuje financovanie exportnej zmluvy
- Pomáha pri financovaní investícií do hmotného majetku slúžiaceho na výrobu statkov určených na vývoz do zahraničia

¹⁴ Slovenská záručná a rozvojová banka. *O nás*. Dostupné na internete: <https://www.szrb.sk/sk/o-nas-138/>

¹⁵ EXIMBANKA SR. *Profil*. Dostupné na internete: https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/o-nas/profil.html?page_id=149

- Uľahčuje získanie akontácie na zahraničnej zmluve od klienta vďaka akontačnej záruke „Advance Payment Guarantee“
- Zabezpečuje dostupnosť financovania k vývozným zmluvám v spolupráci s komerčnými bankami
- Zabezpečuje iné formy záruk.

4.3.4 *Európska banka pre obnovu a rozvoj*

EBOR teda Európska banka pre obnovu a rozvoj je nadnárodná organizácia so základňou v Britskom Londýne. Jej vznik sa datuje od mája 1990 na základe zmluvy o založení Európskej banky pre obnovu a rozvoj s podporou väčšiny európskych krajín za účelom podpory procesu integrovania krajín strednej a východnej Európy. Momentálne EBOR pôsobí v oblastiach poradenskej činnosti, zabezpečuje finančné zdroje kapitálovým vstupom do súkromných podnikov, pôsobí ako garant pri úverových operáciách, podieľa sa na privatizácií a reštrukturalizácií podnikov, podporuje rozmach infraštruktúry a priaznivé podnikateľské prostredie hlavne v bývalých krajinách východného bloku ktoré prešli na demokratické zriadenia.¹⁶

Súčasťou EBOR je aj program SLOVSEFF, ktorý je určený na zlepšenie energetickej efektívnosti hlavne v podnikateľskom priestore, podporuje zamerania na obnoviteľnú energiu a projekty s vysokou energetickou efektívnosťou. V súčasnosti je spustená už jeho tretia fáza.

Hlavným poslaním SLOVSEFF 3 je zamerať sa na emisie skleníkových plynov produkovaných priemyselným zameraním Slovenskej Republiky. Do popredia sa dostávajú výroby kde sa aktívne využíva energia z obnoviteľných zdrojov. Malé a stredné podniky prejavili veľký dopyt efektívnejších riešení energetických zdrojov. Úverové produkty sú určené pre podnikateľské subjekty a bytové družstvá na uskutočnenie investícií v oblasti zefektívnenie energetickej náročnosti a čerpania energie z obnoviteľných zdrojov s dôrazom na nižšie hodnoty produkcie skleníkových plynov.

¹⁶ European Bank for Reconstruction and Development. *What We Do*. Dostupné na internete: <http://www.ebrd.com/what-we-do/products-and-services.html>

4.4 Ostatné podporné inštitúcie MSP

4.4.1 Slovenská obchodná a priemyselná komora

SOPK celým názvom Slovenská obchodná a priemyselná komora je verejnoprávna inštitúcia ktorá vznikla za účelom zjednotiť subjekty v oblasti obchodu a priemyslu do jednej komory. Založená bola na základe zákona o obchodných a priemyselných komorách. Do komory môžu vstúpiť jednak PO ale aj FO podnikatelia ak prevádzkujú podnikateľskú činnosť vo všetkých sektoroch hospodárstva okrem poľnohospodárstva a potravinárstva. Prípadne môžu do komory vstúpiť aj iné PO alebo FO ak preukážu prepojenie k podnikaniu v hospodárskych sektoroch.¹⁷

4.4.2 Slovenská živnostenská komora

SŽK alebo aj Slovenská živnostenská komora je právnická osoba založená za účelom zjednotenia pravidiel ohľadom živnostenského podnikania na území Slovenskej Republiky. Vstup do komory je určený pre FO podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia ale aj FO a PO ktoré preukážu svoj vzťah k tomuto sektoru. Vstup do komory je podmienený písomnou prihláškou a spoplatnení 20 Eurami ročne pre fyzické osoby, u právnických osôb sa táto suma líši a vypočítava sa na základe počtu zamestnancov.¹⁸

4.4.3 Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

SPPK – Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora je právnická osoba so sídlom v Bratislave. Vznikla za účelom presadzovania spoločných záujmov všetkých členov komory pri tvorbe legislatívy ovplyvňujúcej dané sektory. Pomáha pri vytváraní hospodárskej politiky v záujme zlepšovania podmienok podnikateľov v oblastiach poľnohospodárstva a potravinárstva na Slovensku.¹⁹

Vstúpiť do komory môžu jednak fyzické ale aj právnické osoby, zaoberajúce sa podnikateľskou činnosťou v sektoroch poľnohospodárstva alebo potravinárstva so sídlom na

¹⁷ Slovenská obchodná a priemyselná komora. Nezávislý reprezentant trhovej ekonomiky. Dostupné na internete: http://web.sopk.sk/storage/cinnost_SOPK.pdf

¹⁸ Slovenská živnostenská komora. O nás. Dostupné na internete: <http://www.szk.sk/organy-a-dokumenty/o-nas/>

¹⁹ Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora. Dostupné na internete: <http://www.sppk.sk/dokumenty-sppk>

území Slovenskej Republiky. Do komory môžu vstúpiť aj samosprávne organizácie združujúce FO alebo PO, ktoré sa angažujú v daných sektoroch.

4.4.4 Združenie podnikateľov Slovenska

ZPS alebo aj Združenie podnikateľov Slovenska záujmovým zoskupením podnikateľov Slovenska. Jedná sa o prvé podnikateľské zoskupenie na Slovensku založeným po roku 1990. Združenie podnikateľov Slovenska je neziskovou inštitúciou, fungujúcou výlučne z členského príspevku všetkých jej členov a darov poskytnutých od fyzických a právnických osôb.

Združenie podnikateľov Slovenska vzniklo za účelom budovania trhovej ekonomiky v demokratickom zriadení. Jednou zo zásad ZPS je chrániť podnikateľské prostredie pred obmedzovaním práv a slobôd v slobodnej ekonomike a zabráňovať legislatívnym zmenám smerujúcim k zhoršeniu voľného konkurenčného prostredia. Združenie podnikateľov Slovenska sa tak isto venuje na podporu vytvárania priaznivého podnikateľského prostredia pre začínajúcich podnikateľov a mikropodniky cez poskytovanie poradenských služieb.²⁰

4.4.5 Slovenský živnostenský zväz

SŽZ celým názvom Slovenský živnostenský zväz je združenie fyzických a právnických osôb za účelom presadzovania spoločných záujmov všetkých ich členov. Poslaním SŽZ je presadzovanie a ochrana záujmov živnostníkov, malých a stredných podnikateľov voči legislatívnym tvorcom zákonov ako sú štátne a regionálne inštitúcie alebo mimovládne organizácie. V rámci svojich činností poskytuje pre svojich členov poradenské a vzdelávacie služby, odborné semináre a aktivity v spolupráci s rôznymi inštitúciami z domova aj zahraničia za účelom poskytnutia čo najkvalitnejšie podpory rozvoja malého podnikania na Slovensku.²¹

4.4.6 Združenie mladých podnikateľov Slovenska

ZMPS alebo aj Združenie mladých podnikateľov Slovenska je záujmové združenie spájajúce podnikateľov do 40 rokov pôsobiacich na území Slovenskej Republiky. Vznikla v roku 2010 za účelom zvýšenia pozornosti zo strany štátnych a regionálnych inštitúcií podpore začínajúcim a mladým podnikateľom Slovenska. Víziou je podporovať rozvoj novej

²⁰ Združenie podnikateľov Slovenska. *Priority ZPS*. Dostupné na internete: <http://www.zps.sk/Priority-ZPS>

²¹ Slovenský živnostenský zväz. *Hlavné aktivity zväzu*. Dostupné na internete: <http://www.szz.sk/o-nas.html>

generácie mladých podnikateľov, ktorý sa budú starať o dynamický rozvoj ekonomiky v budúcich desaťročiach. Zameriava sa na to čo mladým podnikateľom chýba najviac, sú to hlavne finančné prostriedky, obchodné kontakty a reálne skúsenosti. Preto ZMPS vykonáva činnosti zamierajúce sa na podporu týchto vecí.²²

Hlavné aktivity Združenia mladých podnikateľov Slovenska sú totožné s cieľom podpory rozvoja kreatívneho podnikateľského prostredia, inšpirovať mladých podnikateľov úspešnými príbehmi z praxe a nastaviť podnikanie ako životný štýl. Zhrnutie jednotlivých aktivít môžeme vidieť v nasledujúcich bodoch:

- Podpora financovania sľubných projektov v ich začiatkoch
- Networking medzi členmi mladých podnikateľov
- Prezentovanie úspešných Slovenských projektov
- Mentoring a vedenie odborných a náučných seminárov
- Návrhy na zlepšenie podnikateľského prostredia pre mladých ľudí

4.4.7 *Business and innovation centre*

BIC Bratislava je skratkou pre Business and innovation centre v Bratislave. Bolo založené v roku 1991 ako spoločnosť s ručením obmedzením zameriavajúcim sa na aktívnu podporu Malých a stredných podnikov. BIC Bratislava sa predovšetkým zameriava na Malé a stredné podniky s vyššou mierou pridanej hodnoty, inovatívnymi technológiami alebo s možnosťami spolupráce s vedecko-výskumnými organizáciami na Slovensku alebo v Európskej Únii. BIC Bratislava pre svojich členov poskytuje služby v oblastiach poradenstva a konzultačných služieb, sprostredkovanie financovania, zoznámenie s obchodnými partnermi až po špecifickú podporu pre jednotlivých členov. BIC Bratislava je taktiež členom „Enterprise Europe Network“ teda najväčšej siete na podporu inovácií v podnikaní v Európe a to od roku 2008. Je koordinačnou inštitúciou pre EEN na Slovensku a taktiež čiastočne poskytuje je služby bezplatne pre svojich členov.²³

²² Združenie podnikateľov Slovenska. *O združení mladých podnikateľov*. Dostupné na internete: <https://zmps.sk/o-zdruzeni>

²³ Business and innovation centre. *Podpora inovácií vo firmách a regiónoch*. Dostupné na internete: <http://www.bic.sk/content.php?id=40>

4.4.8 Regionálne poradenskú a informačné centrum Prešov

RPIC Prešov je skratkou pre Regionálne poradenské a informačné centrum Prešov. Založené bolo v roku 1993 ako záujmové združenie za účelom podpory podnikania v regióne Prešov pre všetkých zúčastnených. Zaoberá sa poskytovaním rôznych služieb na podporu Malých a stredných podnikov, vytvárania priaznivých podmienok na vznik nového podnikania v regióne Prešova a Košíc. Regionálne poradenské a informačné centrum Prešov spolupracuje aj s ďalšími inštitúciami podpornými inštitúciami v rámci Slovenska ako sú napríklad Národná asociácia pre rozvoj podnikania alebo Slovenská asociácia podnikateľských a technologických inkubátorov s cieľom rozširovania a skvalitňovania svojich služieb. Je taktiež jediným členom konzorcia Enterprise Europe Network s sídlom iným než Bratislava. Víziou do budúcnosti je rozširovať svoje postavenie v regióne ako hlavného partnera pre podporu inovácií vo sfére podnikania.²⁴

4.4.9 Inovačné partnerské centrum Prešov

IPC Prešov celým názvom Inovačné partnerské centrum Prešov je záujmové združenie založené Prešovskou univerzitou v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom a Agentúrou regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja. Poslaním Inovačného partnerského centra je implementácia regionálnej a štátnej inovačnej politiky za pomoci nástrojov v súlade so stratégiou rozvoja a inovačnej stratégie Slovenskej republiky.²⁵

Hlavným cieľom združenia IPC je inštitucionálne a organizačné zabezpečovanie infraštruktúry prostredníctvom inovatívnych nástrojov pre implementáciu regionálnej a štátnej inovačnej politiky v regiónoch v súlade s regionálnymi inovačnými stratégiami a inovačnou stratégiou Slovenskej republiky. Ďalšími službami v portfóliu sú napr. znova obnovovanie a rozširovanie potenciálu inovácií pre inovatívne podnikanie, pre rozvoj spolupráce podnikov s výskumnými, vývojovými a vzdelávacími inštitúciami v regiónoch, pre vzdelávanie pracovnej sily podľa požiadaviek podnikateľov a posilnenie a rozvoja spolupráce univerzít, výskumno-vývojových a vzdelávacích inštitúcií s podnikateľmi na regionálnej a nadregionálnej a medzinárodnej úrovni.

²⁴ Regionálne poradenské a inovačné centrum Prešov. Dostupné na internete: http://www.rpicpo.sk/clanok/1683/o_nas.html

²⁵ Inovačné partnerské centrum Prešov. Dostupné na internete: <http://www.ipcpo.sk/sk/o-nas>

Jedným z pôsobností združenia je príprava podkladov na realizáciu inovačných nástrojov na úrovni NUTS III, spravovanie inovačných nástrojov, poskytovanie poradenských služieb pre začínajúcich podnikateľov, radenie firiem do klastrov a poradenstvo pri budovaní ich siete a infraštruktúry, nadväzovanie kontaktov s investormi a zabezpečovanie vzdelávania v inovačných centrách a ďalšie aktivity súvisiace s činnosťou centra.

4.4.10 Vedecko-technický park Žilina

VTP Žilina teda Vedecko-technický park Žilina bolo založené ako záujmové združenie pod záštitou Žilinskej univerzity v Žiline a mesta Žilina za účelom vytvorenia priaznivých podmienok pre podnikateľské subjekty zo Žilinského kraja. Cieľom vedecko-technického parku je realizácia inovatívnych podnikateľských plánov do skutočnej praxe. VTP Žilina poskytuje v rámci svojej ponuky možnosť využívať kancelárske priestory aj produkčné priestory ako aj špeciálnych pracovných miest v otvorenom priestore s inými firmami za účelom zdieľania myšlienok a informácií. Takýto priestor sa označuje pojmom „coworking“ a VTP Žilina ho otvorila v roku 2015 pod názvom „coworkingový priestor BANKA Žilina“. Medzi ďalšie služby z ponuky VTP Žilina patria poradenské a konzultačné služby špecializujúce sa práve na pomoc pri rozbehnutí podnikania vo svojich začiatkoch, predávanie „know-how“ alebo pomoc pri nadväzovaní obchodných kontaktov. VTP Žilina má vo svojom portfóliu aj Technologický inkubátor prepojený na vedeckých pracovníkov Žilinskej univerzity v Žiline s cieľom pretavenia prebiehajúcich vedeckých projektov do praxe.²⁶

4.4.11 Univerzitný technologický inkubátor STU v Bratislave

INOBSTU je Univerzitný technologický inkubátor založený Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave s pôsobnosťou v Bratislavskom a Trnavskom kraji. Hlavným poslaním technologického inkubátora je podpora mikropodnikov a začínajúcich podnikateľov. Špecializuje sa na technické a technologické smery prinášajúce nové inovatívne myšlienky a nápady. Myšlienkou zo strany Slovenskej technickej univerzity bolo prepojiť vedu a výskum prebiehajúci na univerzite so súčasnými trendami v praxi.

Univerzitný inkubátor v rámci svojich služieb poskytuje inovátorom lacný prenájom vo svojich priestoroch s možnosťou využívania ďalších služieb ako sú napr. poradenské služby

²⁶ Vedecko-technický park Žilina. *Služby*. Dostupné na internete: <http://www.vtpzilina.sk/#sluzby>

ohľadom financovanie, administratívy alebo legislatívy. Možnosti univerzitného inkubátora sú určené nielen pre novozaložené podnikania ale aj pre už fungujúcich mikropodnikov založených do jedného roka.²⁷

4.4.12 Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) a STARTUP centrum TUKE

UCITT je Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva založené v roku 2014 pod záštitou Technickej univerzity v Košiciach. Hlavným cieľom UCITT je podpora dynamicky rozvíjajúcich sa oblastí technológií a inovácií a ďalšie veci s tým súvisiace ako sú ochrana duševného vlastníctva, transfer technológií, manažérske a koordinačné služby.

V rámci UCITT bolo v tom istom roku otvorené aj Startup centrum taktiež pod záštitou Technickej univerzity v Košiciach, ktoré vzniklo aj jedna s organizačných zložiek UCITT zamerané na podporu v rámci regiónu. Podporujú hlavne inovatívne podnikateľské plány alebo startupy s vidinou potencionálneho úspechu. Najlepším nápadom zabezpečuje všetky potrebné veci na premenenie dobrého nápadu na úspešný projekt. Cez priestory, kde môžu nádejní podnikatelia svoje plány realizovať, možnosť využívať jednotlivé pracoviská TUKE až po konzultačné služby odborníkov z praxe. Súťaž pod názvom „máš nápad? Prezentuj svoj start-up!“ má práve prilákať nádejných budúcich podnikateľov.²⁸

²⁷ Univerzitný technologický inkubátor. *Programy na podporu podnikania*. Dostupné na internete: <http://www.inqb.sk/bocne-menu/programy-na-podporu-podnikania/>

²⁸ Technická univerzita v Košiciach. Poslanie UCITT. Dostupné na internete: <https://ucitt.tuke.sk/wps/portal/home/sk/ucitt/poslanie/poslanie!/ut/p/b1>

4.5 Stav a vývoj početnosti MSP

Podľa prieskumu vykonaného štatistickým úradom SR bolo na Slovensku v roku 2016 evidovaných 557 758 aktívnych podnikateľských subjektov. Z tejto hodnoty predstavovalo až 557 122 malých a stredných podnikov. Predstavuje to medziročné zvýšenie o 26 059 aktívnych malých a stredných podnikov. Štatistický úrad považuje za aktívny subjekt taký subjekt, ktorý mal v sledovanom období, 12 za sebou nasledujúcich mesiacov, zamestnancov, tržby alebo investície. K stanoveniu statusu aktivity zbral štatistický úrad SR údaje z administratívnych zdrojov o platiteľoch zdravotného poistenia.

Z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov bolo 97,1% mikropodnikov, 2,3% malých podnikov a 0,5% stredných podnikov. Veľké podniky tvorili iba 0,1% zo všetkých subjektov.

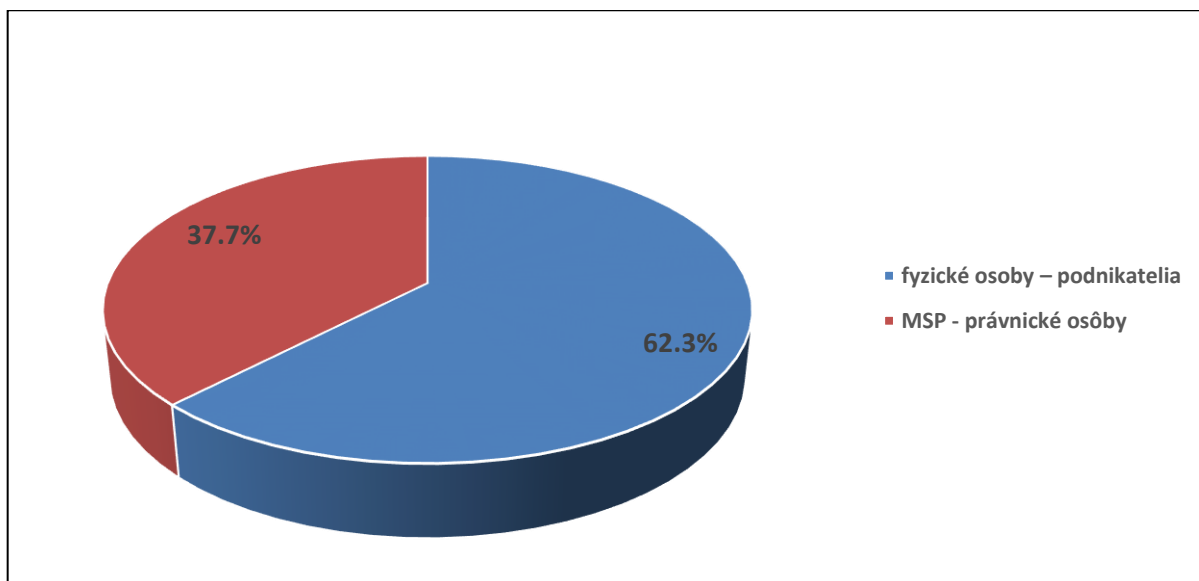
Tabuľka č. 2: Počet aktívnych podnikateľských subjektov k 31.12.2016

Veľkostné kategórie	abs.	v %
Mikropodniky (0-9)	541 719	96,9%
Malé podniky (10-49)	12 662	2,4%
Stredné podniky (50-249)	2 741	0,5%
Spolu MSP (0-249)	557 122	99,9%
Veľké podniky (250 a viac)	636	0,1%
Spolu	557 785	100%

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie

Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov v roku 2016 predstavovali fyzické osoby – podnikatelia takmer dve tretiny 62,3 %. Ostatnú časť tvorili právnické osoby teda 37,7% z aktívnych malých a stredných podnikov.

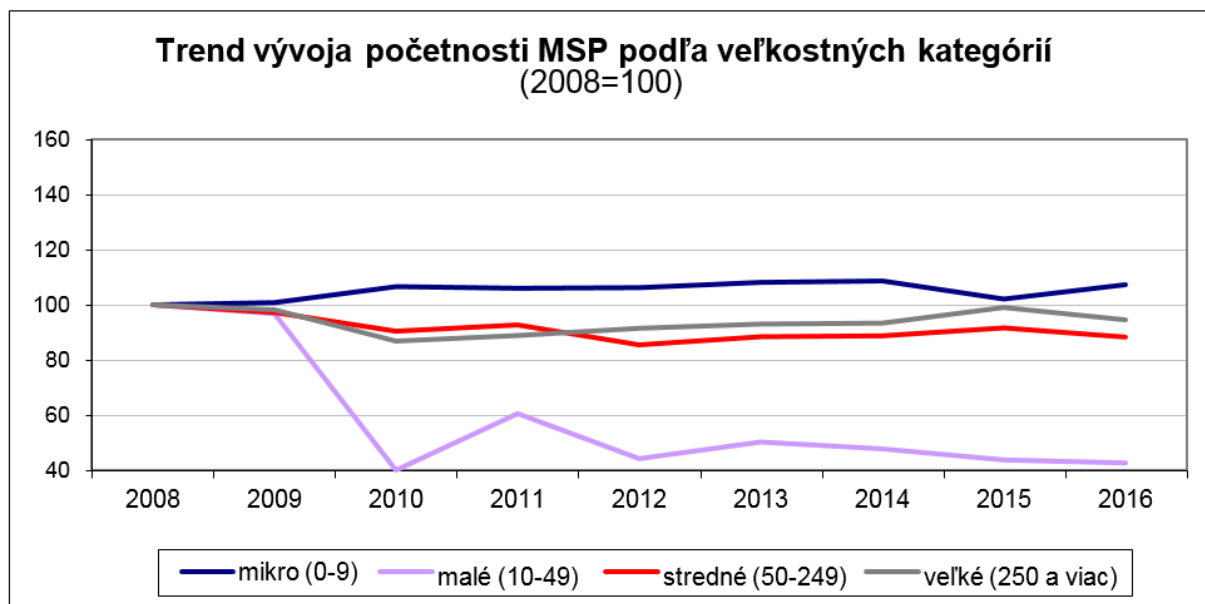
Graf č. 1: Podiel Fyzických a právnických subjektov v MSP

Zdroj: Štatistický úrad, vlastné spracovanie

Trend vývoja početností podnikateľských subjektov na Slovensku od roku 2008 môžeme vidieť na grafe č. 2. V roku 2010 môžeme sledovať zaznamenaný pokles podnikateľských subjektov v kategórii malých podnikov. V ostatných kategóriách pozorujeme veľmi stabilné hodnoty.

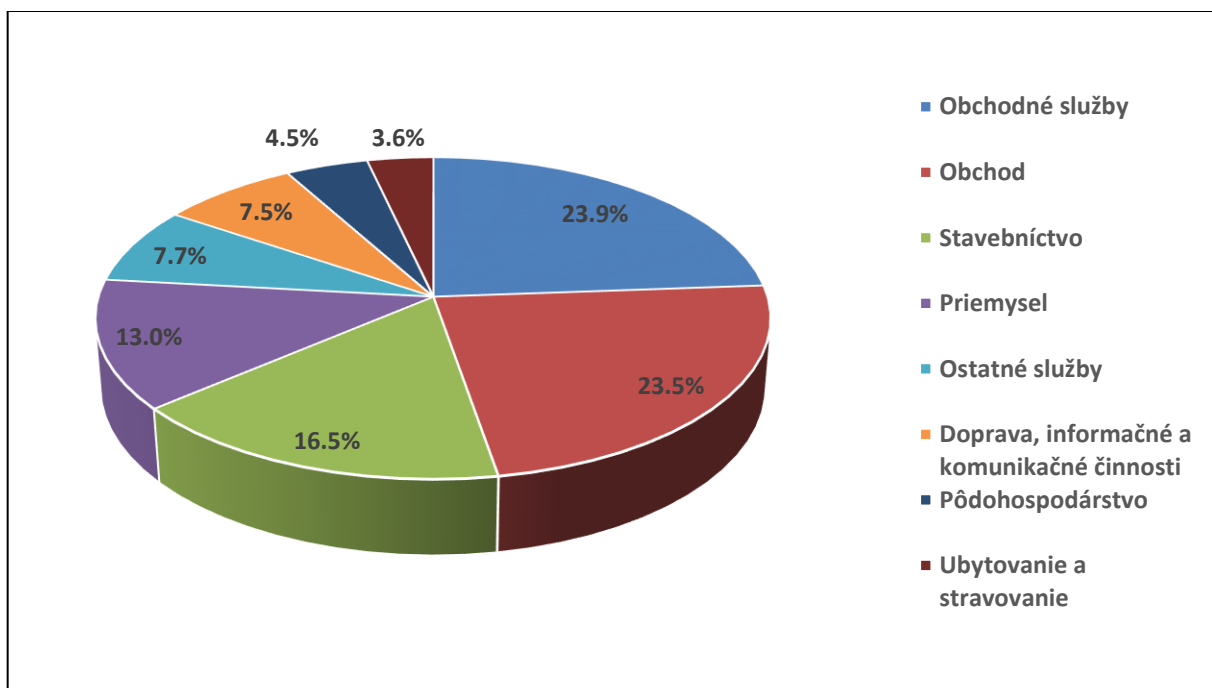
Graf č. 2. Trend vývoja početnosti MSP podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Údaje za rok 2016 ukazujú, že skoro jedna štvrtina 23,9% aktívnych podnikateľských subjektov v MSP vykonávala svoju hlavnú činnosť v sektore obchodných služieb. Skoro rovnaké hodnoty máme aj v rámci sektoru obchod 23,5%. Ako tretí najväčší sektor v rámci aktívnych MSP máme stavebníctvo s 16,5%. Nasleduje sektor priemyslu s rovnými 13%. V sektory dopravy, informačných a komunikačných tvorili firmy 4,5% z celkového počtu. Rovnaké percento mali aj MSP pôsobiace v oblastiach ostatných služieb. Najmenšie zastúpenie mali malý a stredný podnikatelia v oblasti pôdohospodárstva 4,5% a v ubytovaní a stravovaní len 3,6%.

Graf č. 3: Štruktúra MSP podľa odvetví

Zdroj: Štatistický úrad, vlastné spracovanie

4.6 Dynamika vývoja podnikateľských subjektov

Podľa spoločnej metodiky OECD a Eurostatu pre určovanie demografie podnikov sa novovzniknuté podnikateľské subjekty definujú ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré dosahovali v príslušnom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby, ani zamestnancov. Zaniknuté subjekty sú definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, nedosahovali v danom roku status aktívne, ale v dvoch predchádzajúcich rokoch mali tržby alebo zamestnancov.

4.6.1 Vznik právnických osôb

Najnovšie štatistické údaje o novovzniknutých subjektoch podľa metodiky pre demografiu podnikov sú publikované za rok 2014. Podľa štandardnej metodiky eviduje ŠÚ SR v roku 2014 celkovo 95 242 novovzniknutých podnikateľských subjektov.

V medziročnom porovnaní je celkový nárast počtu novovzniknutých subjektov podľa uvedenej metodiky až o 52 602 subjektov. Z tohto celkového počtu novovzniknutých subjektov bolo vo veľkostnej kategórii s 0 až 4 zamestnancami 99,1% subjektov. Z hľadiska odvetvového rozdelenia do štruktúry podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE najviac podnikateľských subjektov v roku 2014 vzniklo v obchodných službách 24 766 nasleduje stavebníctvo s 20 358 a obchod s 16 266 novovzniknutými subjektmi.

Tabuľka č. 3: Vznik podnikateľských subjektov podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2010	2011	2012	2013	2014
0-4	52 231	65 522	45 623	41 697	94 414
5 -9	435	592	469	548	533
10 a viac	411	306	297	395	295
Podniky spolu	53 077	66 420	46 389	42 640	95242
Ekonomická činnosť (SK NACE)					
B – E Priemysel	6 022	7 807	6 285	5 441	13 487
F Stavebníctvo	9 736	12 538	9 557	7 728	20 358
G Obchod	14 553	15 365	10 422	9 037	16 266
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	4 139	5 326	3 874	4 362	8 952
I Ubytovacie služby	2 079	2 262	1 710	1 612	2 843
K – N Obchodné služby	12 852	17 405	10 945	11 496	24 766
P – S Ostatné služby	3 723	5 717	3 596	2 964	8 570
Vybrané odvetvia spolu	53 077	66 420	46 389	42 640	95 242

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

4.6.2 Zánik podnikateľských subjektov

Najnovšie štatistické údaje o zaniknutých subjektoch sú vyčíslené za rok 2014, pričom stále predstavujú iba odhadované údaje, ktoré sa budú následne zo strany štatistického úradu SR upravovať a spresňovať. Dáta za rok 2013 sú taktiež iba predbežné a tak isto budú zo strany štatistického úradu upravované. Za rok 2014 sa ŠÚ odhaduje, že zaniklo celkovo 44 126 podnikateľských subjektov, čo je o 17 335 subjektov menej ako v roku 2013. Podľa predbežných údajov za rok 2013 zaniklo 61 461 subjektov, čo je o 21 322 subjektov viacej ako v roku 2012.

Tabuľka č. 4: Zánik podnikateľských subjektov podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2010	2011	2012	2013*	2014**
0-4	28 345	63 310	39 512	60 400	43 671
5 -9	270	384	358	499	257
10 a viac	292	211	269	522	198
Podniky spolu	28 907	63 905	40 139	61 461	44 126
Ekonomická činnosť (SK NACE)					
B – E Priemysel	3 606	8 235	5 856	8 752	6 366
F Stavebníctvo	4 567	11 963	8 980	13 718	9 778
G Obchod	9 528	19 556	10 714	16 841	10 437
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	2 061	4 199	2 845	5 102	3 573
I Ubytovacie služby	1 290	2 578	1 643	2 596	1 586
K – N Obchodné služby	5 830	13 236	7 348	11 355	9 326
P – S Ostatné služby	2 025	4 138	2 753	3 097	3 060
Vybrané odvetvia spolu	28 907	63 905	40 139	61 461	44 126

Zdroj: Eurostat, spracované SBA. * Údaje sú predbežné. ** Údaje sú odhadované.

Podľa údajov Eurostatu bolo na Slovensku z celkového počtu novovzniknutých subjektov vo vybraných odvetviach 87,0% aktívnych po prvom roku od svojho vzniku (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2013 (t-1) a boli aktívne do roku 2014 (t), k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2013 (t-1)). Po piatom roku od vzniku bolo na Slovensku aktívnych 37,9% subjektov (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2009 (t-5) a boli aktívne do roku 2014 (t), k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2009).

Tabuľka č. 5: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku vo vybraných odvetviach v roku 2014

Odvetvie(podľa SK NACE)	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok
Priemysel	85,5	71,0	56,0	48,3	39,7
Stavebníctvo	83,6	65,6	49,5	43,6	34,1
Služby	87,2	69,1	51,5	44,3	38,1
Vybrané odvetvia spolu	87,0	68,5	51,2	45,1	37,9

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

4.6.3 Rýchlo rastúce podniky v SR

Podľa metodiky a dát z Eurostatu bolo v roku 2013 na Slovensku evidovaných 2 311 čo predstavuje 15,1% rýchlorastúcich podnikov²⁹ na základe splnenia kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo v porovnaní s minulým obdobím predstavuje nárast o 378 podnikov. V ďalšej kategórii máme 930 rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 2 132 z celkového počtu podnikov s 10 a viac zamestnancami.

V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo 2 416 presne 8,0% rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo v medziročnom porovnaní predstavuje nárast o 365 podnikateľských subjektov. V kategórii rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu bolo 1 101 teda 3,7%, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 4 063 podnikateľských subjektov.

²⁹ Rýchlorastúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20% medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia troch rokov, sekcie SK NACE B až N.

Tabuľka č. 6: Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2013

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
Nárast zamestnanosti	2 311	15,1	Subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast obratu	930	6,1	Subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast zamestnanosti	2 416	8,0	Subjekty s 5 a viac zamestnancami
Nárast obratu	1 101	3,7	Subjekty s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: Eurostat, spracované SBA.

Počet rýchlorastúcich začínajúcich podnikov³⁰ v kategórii podnikateľských subjektov s 10 a viac zamestnancami bol v roku 2013 na Slovensku 418 teda 2,17% so splnenou podmienkou kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo predstavuje medziročný pokles o 16. Podľa kritéria medziročného nárastu obratu bolo 146 čo je 0,1% rýchlorastúcich začínajúcich podnikov, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 107.

V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo evidovaných 432 teda 1,4% rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, v medziročnom porovnaní prišlo k poklesu o 18 podnikov. Podľa kritéria medziročného nárastu obratu bolo 162 čo predstavuje 0,5% rýchlorastúcich začínajúcich podnikov, čo v medziročnom hodnotení predstavuje pokles o 216.

Tabuľka č. 7: Rýchlorastúce začínajúce podniky v SR v roku 2013

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
Nárast zamestnanosti	418	2,7	Subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast obratu	146	1,0	Subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast zamestnanosti	432	1,4	Subjekty s 5 a viac zamestnancami
Nárast obratu	162	0,5	Subjekty s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

³⁰ Rýchlorastúce začínajúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20% medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia 3 rokov, pričom od vzniku uvedených subjektov neuplynulo viac ako 5 rokov, sekcie SK NACE B až N.

4.7 Postavenie MSP v ekonomike SR

Slovenské hospodárstvo vrástlo v roku 2015 o 3,3% čo bol druhý najvyšší hospodársky rast od roku 2011. Dynamika rastu HDP sa v medziročnom porovnaní znížila o 0,5 p. b. Vyššia dynamika rastu HDP bola ťahaná hlavne nárastom externého dopytu a to až o 4,8% naopak rast domáceho dopytu zaznamenal rast 0.9%. Ak si bližšie rozoberieme domáci dopyt, najviac rástla konečná spotreba a to o 2,9% za ňou nasledovala spotreba neziskových inštitúcií domácnostiam s nárastom o 1,8%, konečná spotreba verejnej správy tiež rástla o 1,6%. Na opačnej strane mierny pokles zaznamenala tvorba hrubého kapitálu a to o 4,2 a najväčší prepád zaznamenala tvorba hrubého fixného kapitálu s poklesom o 9,3%. Za rok 2016 štatistický úrad Slovenskej Republiky vyčíslil zvýšenie podielu Malých a stredných podnikov na vytvorenej hrubej produkcii a na zisku pred zdanením. Čo sa týka podielu MSP na vytvorenej pridanej hodnote tu sa hodnota nemení za predchádzajúce obdobie.

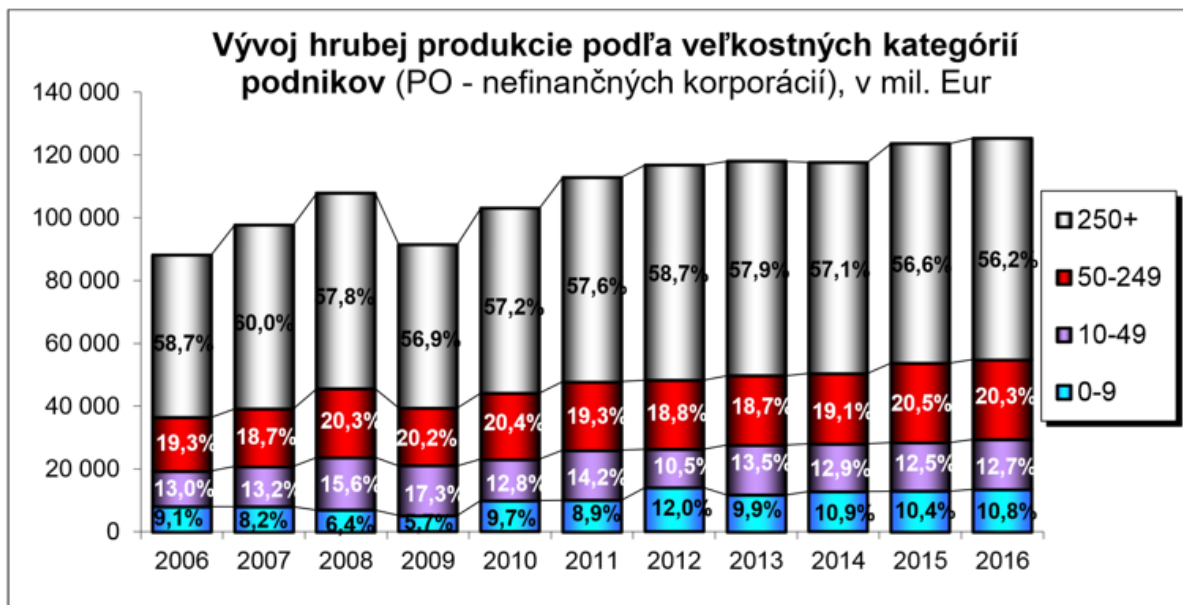
4.7.1 Hrubá produkcia MSP

Podiel MSP – právnických osôb na hrubej produkcii v nefinančnom podnikovom sektore v roku 2016 dosiahol 43,8% čo je o 0,4 p. b. viac ako v roku 2015 a za posledné roky je to najvyššia dosiahnutá hodnota.

Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov predstavoval podiel mikropodnikov 10,8% čo predstavuje nárast o 0,4 p. b., podiel malých podnikov dosiahol 12,7% čím prekonal minulý rok o 0,1 p. b. a podiel stredných podnikov 20,3% čím naopak klesol oproti minulému roku o 0,1 p. b.

Hrubá produkcia Malých a stredných podnikov v nefinančnom sektore sa v bežných cenách medziročne zvýšila o 2,2%. Hrubá produkcia mikropodnikov sa zvýšila najviac a to o 4,8%. Hrubá produkcia malých podnikov vzrástla o 2,4% a hrubá produkcia stredných podnikov sa zvýšila len o 0,6%.

Graf č. 4: Vývoj hrubej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

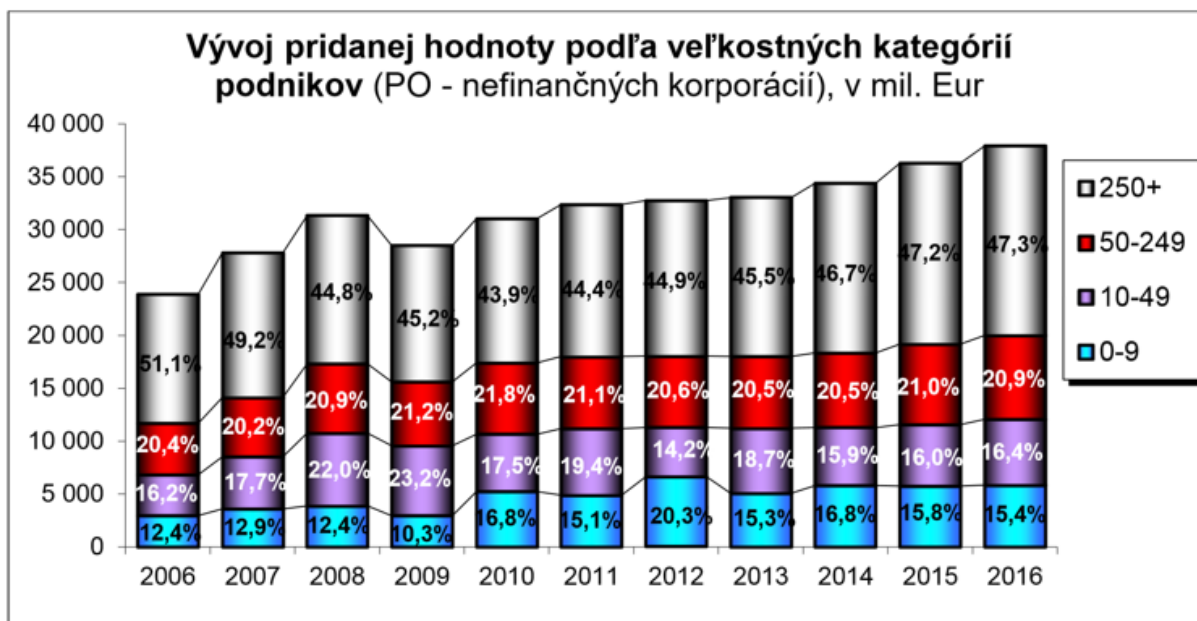
4.7.2 Pridaná hodnota MSP

V roku 2015 dosiahol podiel Malých a stredných podnikov – právnických osôb na tvorbe pridanej hodnoty v nefinančnom podnikovom sektore 52,7%. Podiel MSP na pridanej hodnote sa opätovne medziročne znížil len o 0,1 p. b. Podiel mikropodnikov na pridanej hodnote predstavoval 15,4% ale poklesol o 0,4 p. b. Podiel malých podnikov dosiahol 16,4% a dosiahol nárast o 0,4% a podiel stredných podnikov 20,9% zostal nezmenený. Na porovnanie podiel veľkých podnikov dosiahol 47,3% pri medziročnom zvýšení o 0,1% p. b.

V absolútnom vyjadrení vytvorená pridaná hodnota MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom³¹ sektore medziročne vzrástla o 4,3% tým si drží za posledné roky vysoký štandard. V medziročnom porovnaní sa pridaná hodnota zvýšila u všetkých kategóriách podnikov. Najviac rástla v kategórii malých podnikov a to až o 6,9% oproti minulému roku.

³¹ Podľa metodiky ŠÚ SR sú za nefinančné korporácie považované ziskovo orientované podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri vo všetkých oblastiach činnosti, okrem finančných činností. Patria sem tiež príspevkové organizácie, ktoré svoje výdavky kryjú z viac ako 50 % tržbami.

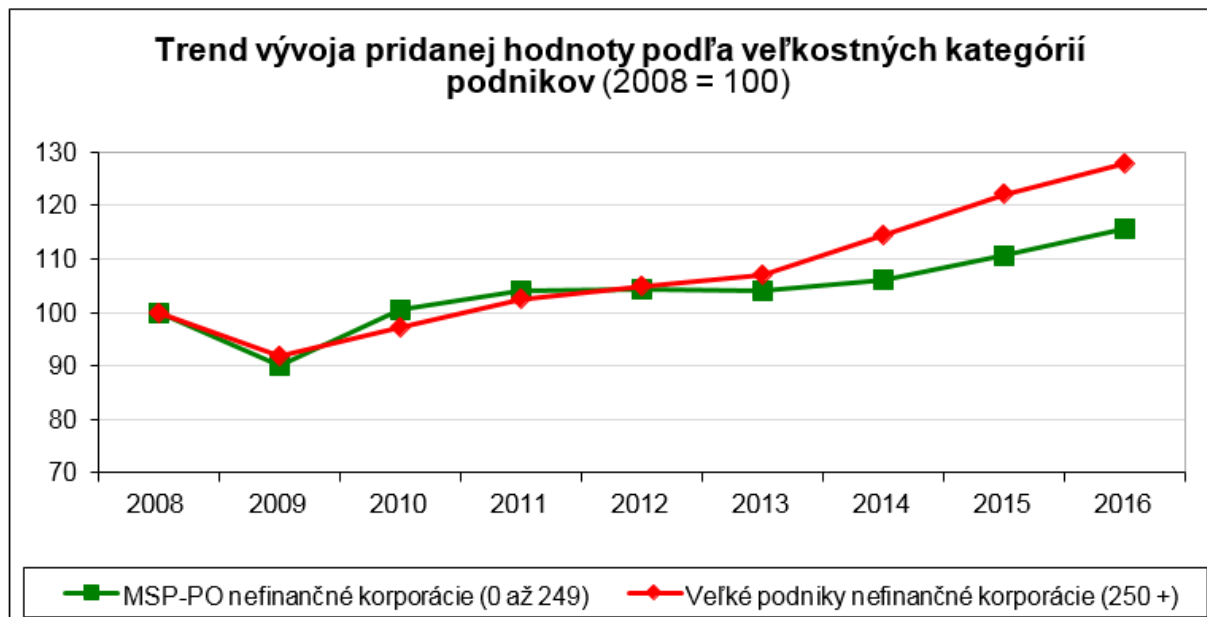
Graf č. 5: Vývoj pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

V nasledujúcom grafe je znázornený trend vývoja hrubej pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov od roku 2008. Po hospodárskom poklese v roku 2009 si udržiavali malé a stredné podniky vyššiu dynamiku rastu pridanej hodnoty v porovnaní s veľkými podnikmi. Po roku 2012 sa však trend nárastu pridanej hodnoty malých a stredných podnikov nevyrovnal pomerne významnej akcelerácii rastu pridanej hodnoty veľkých podnikov.

Graf č. 6: Trend vývoja pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií

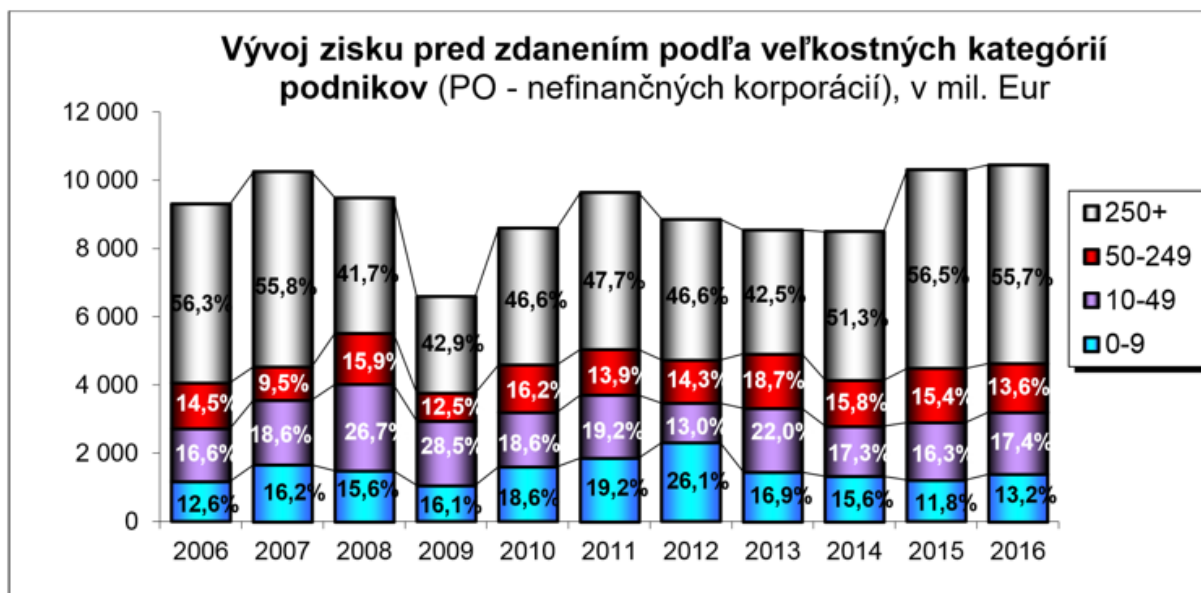
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

4.7.3 Zisk pred zdanením MSP

Podiel MSP – právnických osôb na zisku pred zdanením v nefinančnom sektore dosiahol 44,3%. Oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšil o 0,8 p. b. Podiel mikropodnikov predstavoval až 13,2% čo predstavovalo nárast o 1,4 p. b., podiel malých podnikov dosiahol 17,4% taktiež nárast o 1,1 p. b., stredné podniky sa držali na 13,6% čo pri nich bol ale pokles o 1,8% p. b. Podiel veľkých podnikov na dosiahnutom zisku pred zdanením bol na úrovni 55,7%, pri medziročnom znížení o 0,8 p. b.

Medziročne sa zisk MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore zvýšil o 3,3%. Zisk pred zdanením mikropodnikov medziročne narástol o neuveriteľných 14,0%, zisk malých podnikov sa taktiež pekne zvýšil o 8,3%. Na opačnej strane zisk pred zdanením v rámci stredných podnikov medziročne poklesol až o 10,4%.

Graf č. 7: Vývoj zisku pred zdanením podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Záver

Problematika, na ktorú sme sa v našej práci zamerali teda opatrenia na podporu malých a stredných podnikov je obsiahla téma, a jej dôsledné spracovanie je veľmi náročné. V našej diplomovej práci sme sa o tom presvedčili a dúfame že sa nám to podarilo aspoň z väčšej časti.

V prvej kapitole našej práce sme sa zamerali na teoretické východiská témy podpory malých a stredných podnikov ako zadefinovanie dôležitého výrazu malý a stredný podnik. Ďalej sme sa roztriedili jednotlivé možnosti respektíve formy podpory, ktoré môžu byť finančného alebo nefinančného charakteru. Vymedzili sme si inštitúcie ktoré sa zabezpečujú organizačne túto agendu na Slovensku a rozdelili sme ich do troch základných a jednej skupín a jednej vedľajšej a to na štátne inštitúcie a inštitúcie Európskej únie, bankové inštitúcie a národné agentúry a ostatné inštitúcie venujúce sa podpore malých a stredných podnikov na Slovensku.

V ďalšej kapitole našej práce sme si detailne popísali jednotlivé programy a podpory fungujúce v podmienkach našej ekonomiky čím sme naplnili aj náš hlavným cieľ práce. U každej sme si popísali ich zaradenie, ciele prípadne vízie a poslanie a akým spôsobom sa podieľajú na podpore malých a stredných podnikov.

V poslednej časti sme sa venovali analyzovaniu údajov získaných z štatistického úradu SR a dokumentu o stave malého a stredného podnikania na Slovensku. Z týchto údajov sme zistili že v roku 2016 bolo na Slovensku evidovaných 557 758 aktívnych podnikateľských subjektov z ktorého bolo 557 122 zaradených ako malé a stredné podniky čo predstavuje 99,9% zo všetkých aktívnych podnikov na Slovensku. Kým po minulé roky počet malých a stredných podnikov stagnoval ba až mierne klesal v poslednom roku za ktorý máme údaje pozorujeme medziročný nárast o 2,5%. Aj ďalšie vybrané štatistiky ako vznik resp. zánik podnikateľských subjektov vykazujú v poslednom roku najlepšie hodnoty za posledných pár rokov. Čo sa týka ostatných štatistických ukazovateľov, tam už jednoznačne nevieme určiť pozitívny alebo negatívny dopad opatrení.

V celku môžeme ale hodnotiť momentálne nastavenie podpory ako schopné a perspektívne k ďalšiemu pozitívnemu rozvoji malých a stredných podnikov. Vytknúť

môžeme ale celkovú komplikovanosť a roztrúsenosť jednotlivých opatrení čo môže robiť problém začínajúcim firmám pri výbere správnej inštitúcie respektíve programu na podporu svojho podnikania. Tento nedostatok by sa mal v budúcnosti odstrániť a zjednodušiť prístup k podpore malých a stredných podnikov.

Zoznam použitej literatúry

Knihy a monografie

CHODASOVÁ, Alena a Darina BUJNOVÁ. *Podnikanie v malých a stredných podnikoch*. 2. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2008, 193 s. ISBN 978-80-225-2554-1.

MAJKOVÁ, M. 2008. Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR. Brno: Tribun EÚ s.r.o. 2008. 206 s. ISBN: 978-80-7399-590-4.

MAJTÁN, Š. 2012. Podnikové hospodárstvo. Bratislava: Sprint 2, 2012. s.323. ISBN 978-80-89393-63-3.

SOBEKOVÁ MAJKOVÁ, M. 2011. Ako financovať malé a stredné podniky. 1.vyd. Bratislava: Edícia EKONÓMIA, vydavateľstvo IURA EDITION, 2011. s.228, ISBN 978-80-8078-413-3.

STRÁŽOVSKÁ, Helena, Ľubomíra STRÁŽOVSKÁ, Monika KROŠLÁKOVÁ a Ladislav BAŽÓ. *Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov*. Bratislava: Sprint 2, 2016, 323 s. [14,76 AH]. Economics. ISBN 978-80-89710-21-8.

STRÁŽOVSKÁ, Helena, Ľubomíra STRÁŽOVSKÁ, Ladislav BAŽÓ, Monika KROŠLÁKOVÁ, Zsolt HORBULÁK, Vendula FIALOVÁ, Tomáš TYKVA a Dagmar VÁLKOVÁ. *Podnikanie malých a stredných podnikov*. Bratislava: Sprint 2, 2013, 320 s. [19,425 AH]. Economics. ISBN 978-80-89393-88-6.

Elektronické dokumenty

SLOVAK BUSSINES AGENCY. [online]. [cit. 17. apríla 2017]. Dostupné na internete: <http://www.sbagency.sk/politika-statnej-podpory-msp>

SLOVAK BUSINESS AGENCY. [online]. [cit. 13. apríla 2017]. Dostupné na internete: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/msp_v_cislach_v_roku_2015_0.pdf

SLOVAK BUSINESS AGENCY.[online]. [cit. 18. apríla 2017]. Dostupné na internete: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/sprava_o_stave_msp_2015.pdf

WORLD BANK. [online]. [cit. 12. marca 2017]. Dostupné na internete: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBGDoingBusiness/Documents/AnnualReports/English/DB15-Full-Report.pdf>

Internetové zdroje

AGROINŠTITÚT NITRA. *O nás*. Dostupné na internete: <http://www.agroinstitut.sk/o-nas/>

BUSINESS AND INOVATION CENTRE. *Podpora inovácií vo firmách a regiónoch*. Dostupné na internete: <http://www.bic.sk/content.php?id=40>

EUROPEAN INVESTMENT FUND. JEREMIE – *Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises*. Dostupné na internete: http://www.eif.org/what_we_do/resources/jeremie/index.htm?lang=-en

EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT. *What We Do*. Dostupné na internete: <http://www.ebrd.com/what-we-do/products-and-services.html>

EXIMBANKA SR. *Profil*. Dostupné na internete: https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/o-nas/profil.html?page_id=149

INOVAČNE PARTNERSKÉ CENTRUM PREŠOV. Dostupné na internete: <http://www.ipcpo.sk/sk/o-nas>

MINISTERSTVO PODOHOSPODÁRSTVA A ROZVOJA VIDEKA SR. *Program rozvoja vidieka na obdobie 2014-2020*. Dostupné na internete: <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=935&navID2=935&sID=43&id=8644>

NÁRODNÝ KOORDINÁTOR PROGRAMOV EÚ. *HORIZONT 2020*. Dostupné na internete: http://h2020.cvtisr.sk/sk/o-horizonte-2020.html?page_id=287

RESEARCH & INNOVATION PARTICIPANT PORTAL. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/cosme/index.html#c,call=hasForthcomingTopics/t/true/1/1/0/default-group&hasOpenTopics/t/true/1/1/0/default-group&allClosedTopics/t/true/0/1/0/default-group&+PublicationDateLong/asc>

REGIONÁLNE PORADENSKÉ A INOVAČNÉ CENTRUM PREŠOV. Dostupné na internete: http://www.rpicpo.sk/clanok/1683/o_nas.html

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU. O SARIU. Dostupné na internete: <http://www.sario.sk/sk/o-nas/kto-sme>

SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA. Podporné programy. Dostupné na internete: <http://www.siea.sk/podporne-programy/>

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ. Štatistiky. Dostupné na internete: <http://www.sacr.sk/sacr/statistiky/>

NÁRODNÁ SIEŤ ROZVOJA VIDIEKA SR. Poslanie ARVI. Dostupné na internete: <http://www.nsrv.sk/?pl=60>

SLOVENSKÁ ZÁRUČNÁ A ROZVOJOVÁ BANKA. O nás. Dostupné na internete: <https://www.szrb.sk/sk/o-nas-138/>

SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ KOMORA. Nezávislý reprezentant trhovej ekonomiky. Dostupné na internete: http://web.sopk.sk/storage/cinnost_SOPK.pdf

SLOVENSKÁ ŽINOSTENSKÁ KOMORA. O nás. Dostupné na internete: <http://www.szk.sk/organy-a-dokumenty/o-nas/>

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA A POTRAVINÁRSKA KOMORA. Dostupné na internete: <http://www.sppk.sk/dokumenty-sppk>

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH. Poslanie UCITT. Dostupné na internete: <https://ucitt.tuke.sk/wps/portal/home/sk/ucitt/poslanie/poslanie!/ut/p/b1>

UNIVERZITNÝ TECHNOLOGICKÝ INKUBÁTOR. *Programy na podporu podnikania*. Dostupné na internete: <http://www.inqb.sk/bocne-menu/programy-na-podporu-podnikania/>

VEDECKO-TECHNICKÝ PARK ŽILINA. *Služby*. Dostupné na internete: <http://www.vtpzilina.sk/#sluzby>

ZDRUŽENIE PODNIKATEĽOV SLOVNESKA. *Priority ZPS*. Dostupné na internete: <http://www.zps.sk/Priority-ZPS>